

Jaarverslag 2016

 Ahold Pensioenfonds

92ste boekjaar

Inhoud

BESTUURSVERSLAG	3
VOORWOORD.....	3
PERSONALIA	5
KERNGEGEVENS	6
MISSIE, VISIE EN STRATEGIE VAN HET FONDS	7
VERANTWOORDING 2016.....	8
VERWACHTE GANG VAN ZAKEN IN 2017	29
VERSLAG VAN DE VISITATIECOMMISSIE	30
ACCOUNTANTS- EN ACTUARIËLE CONTROLE	33
VERSLAG VAN HET VERANTWOORDINGSORGAAN	34
JAARREKENING 2016	35
BALANS	36
STAAT VAN BATEN EN LASTEN	37
OVERZICHT KASSTROMEN	38
TOELICHTING BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN	39
TOELICHTING BALANS	46
TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN	57
GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM.....	60
OVERIGE GEGEVENS	61
STATUTAIRE REGELING BESTEMMING VAN HET RESULTAAT	62
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	63
ACTUARIËLE VERKLARING	66
BIJLAGEN	68
BIJLAGE 1: GOVERNANCE & ORGANISATIE	69
BIJLAGE 2: BELEGGINGEN.....	72
BIJLAGE 3: RISICOPROFIEL AHOLD PENSIOENFONDS	74

Bestuursverslag

Voorwoord

Resultaten

Ondanks de wisselende economische omstandigheden is 2016 afgesloten met een positief beleggingsresultaat van 10,7%. Door de dalende rente waarop wij onze verplichtingen waarderen, is de financiële positie van Ahold Pensioenfonds verder onder druk gekomen. De beleidsdekkingsgraad daalde van 110,7% naar 104,0%. Het pensioenfonds is eind oktober 2016 onder het minimaal vereiste vermogen gekomen (104,7%). Vanaf dat moment heeft het pensioenfonds een dekkingstekort. In de uitvoeringsovereenkomst is vastgelegd hoe in de situatie van een dekkingstekort te handelen.

Ahold Pensioenfonds is niet in de positie om dit jaar zijn ambitie ten aanzien van indexering te realiseren. Op grond van wet- en regelgeving mogen wij niet indexeren als de beleidsdekkingsgraad onder de grens van 110% ligt. Omdat de beleidsdekkingsgraad eind 2016 104% bedraagt, is er geen toeslag (indexering) toegekend.

Ahold Pensioenfonds vindt duurzaam beleggen belangrijk en heeft ook de visie dat duurzaam beleggen een positieve bijdrage levert aan de resultaten en continuïteit van het fonds. In het jaarlijkse benchmark onderzoek van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) "Duurzaam Beleggen door Nederlandse pensioenfondsen" hebben wij onze goede positie in de top 10 kunnen behouden.

Communicatie

In 2016 is veel aandacht besteed aan communicatie met deelnemers. De nieuwe pensioencommunicatiewet maakt het mogelijk om digitaal met deelnemers te communiceren. Op termijn wil Ahold Pensioenfonds zo veel mogelijk communicatie digitaal laten verlopen. In de tweede helft van 2016 is gestart met een proef onder pensioengerechtigden. In de loop van 2017 zal dit verder worden uitgerold. In 2016 is aan Pensioen 1-2-3 ook de Pensioenvergelijker toegevoegd, die samen met het Magazine Vroeger of Later en onze website de deelnemers van informatie over de pensioenregeling voorzien.

Fusie Ahold en Delhaize

In 2016 is Koninklijke Ahold N.V. gefuseerd met Delhaize Group N.V. / S.A. ("Delhaize"). Omdat het pensioenfonds een zelfstandige stichting is en wij de pensioenregeling uitvoeren voor werknemers die binnen Nederland werkzaam zijn en/of in Nederland op de salarislijst staan, heeft dit in 2016 geen gevolgen gehad voor het pensioenfonds.

Integraal Risicomanagement

Het Bestuur moet "in-control" zijn. Integraal risicomanagement helpt ons om risico's systematisch te beheersen waardoor wij onze doelstellingen beter kunnen behalen. Gedurende 2016 zijn er belangrijke stappen gezet in het verder inrichten van het risicomanagement systeem en het borgen van risicomanagement in de uitvoeringsorganisatie van Ahold Pensioenfonds.

Governance

Ahold Pensioenfonds is in 2015 een onderzoek gestart om de bestuursvorm van Ahold Pensioenfonds meer toekomstbestendig te maken. Door onder meer verzwaarde deskundigheids- en geschiktheidseisen voor bestuursleden, en de toegenomen complexiteit, is het besturen van een pensioenfonds moeilijker geworden. Daarnaast streven wij diversiteit nadrukkelijk na vanuit het besef dat het de horizon van het Bestuur verbreedt. Dat brengt een completer Bestuur en een betere verantwoordingsfunctie met zich mee. Het onderzoek heeft opgeleverd dat een "One Tier Board" (in wettelijke termen: een omgekeerd gemengd model) in de huidige situatie de meest geschikte bestuursvorm is om de kwaliteit en de continuïteit van de besturing van het pensioenfonds te waarborgen. Het Bestuur heeft dan ook besloten over te stappen naar een One Tier Board. Het nieuwe gezamenlijke Bestuur, de one tier board, bestaat uit een Uitvoerend Bestuur en een Niet Uitvoerend Bestuur. Het gezamenlijke Bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van het pensioenfonds. Het Uitvoerend Bestuur is in hoofdzaak verantwoordelijk voor de dagelijkse uitvoering van het pensioenbeleid en daarmee de dagelijkse aansturing van de uitvoeringsorganisatie. Het Niet Uitvoerend Bestuur krijgt naast zijn verantwoordelijkheid voor het beleid de verantwoordelijkheid voor het intern toezicht.

Het gezamenlijk Bestuur staat onder leiding van een onafhankelijke voorzitter.

Bestuur, Directie en Verantwoordingsorgaan

Binnen het Bestuur en de directie van de uitvoeringsorganisatie heeft een aantal personele wijzigingen plaatsgevonden. Per 1 juni 2016 verliep de termijn van de heer Mels Koster. Hij vertegenwoordigde als lid van het Bestuur de pensioengerechtigden. Hij is opgevolgd door de heer Peter Lindenbergh. Per eind 2016 is ook de heer Wim Kokkedee afgetreden in verband met de beëindiging van zijn dienstbetrekking bij Koninklijke Ahold Delhaize N.V. Hij is opgevolgd door de heer Ton Nolet. De heer Erik van den Heuvel, is met ingang van het nieuwe bestuursmodel teruggetreden. Mevrouw Renate Pijst is hem als directeur opgevolgd. Het Bestuur dankt de heren Koster, Kokkedee en Van den Heuvel voor hun inzet en betrokkenheid gedurende de afgelopen jaren en wenst hen alle goeds voor de toekomst.

Wij danken het Verantwoordingsorgaan voor het constructieve overleg in 2016. Regelmatig hebben wij relevante informatie uitgewisseld met het Verantwoordingsorgaan, en indien nodig zijn voorgenomen besluiten voor advies voorgelegd. Belangrijke onderwerpen die wij hebben besproken hadden onder meer betrekking op het nieuwe bestuursmodel, de financiële positie van Ahold Pensioenfonds, de beleggingen en de competentievisie voor de leden van het Verantwoordingsorgaan, zodat zij zich verder ontwikkelen ten behoeve van een zo goed mogelijke invulling van hun rol.

Tot slot

Het Bestuur bedankt een ieder die in het afgelopen jaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van Ahold Pensioenfonds. Wij hebben grote waardering voor de inzet en toewijding van alle betrokkenen, in het bijzonder de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie.

Namens het voltallige Bestuur,

C. W. Dik, voorzitter

Personalia

		Werkgever	Centrale Ondernemingsraad	Pensioen-gerechtigden
Niet uitvoerend bestuur	Dhr. C.W. Dik Onafhankelijke voorzitter			
	Dhr. J.C. Hellendoorn (tot 1-3-2016) Vice President Communications, Albert Heijn	■		
	Dhr. F.J. Jansen Senior Director Retail R & D, Albert Heijn		■	
	Dhr. W. Kokkedee (tot 31-12-2016) Senior Vice President, Head of Group Legal, Ahold Delhaize	■		
	Dhr. M.M. Koster (tot 1-6-2016) Pensioengerechtigd, voormalig Site Manager landelijk distributiecentrum Albert Heijn			■
	Dhr. P.J. Lindenbergh (vanaf 1-6-2016) Pensioengerechtigd, voormalig Hoofd Arbeidsrelaties, Ahold			■
	Dhr. K. Miedema Senior Vice President HR Strategic Initiatives, Ahold Delhaize	■		
	Dhr. A.M. Nolet (vanaf 1-1-2017) Senior Vice President Business Services, Ahold Delhaize	■		
Uitvoerend bestuur	Mw. R.C. Pijst (vanaf 1-1-2017)	Directeur Beleggingen Finance & Risk Management		
	Dhr. E. Huizing (vanaf 1-1-2017)			
	Dhr. J. de Waal (vanaf 1-1-2017)			
Verantwoordingsorgaan	Mw. B.M. van der Zanden-Sandtke (Voorzitter) Senior Director Business Services HR, Ahold Delhaize	■		
	Dhr. R.R. Beumer Pensioengerechtigd, voormalig Voorzitter Centrale Ondernemingsraad			■
	Dhr. J.W. van Boven Pensioengerechtigd, voormalig Senior Advisor Mergers & Acquisitions, Ahold			■
	Mw. K. Groen-Meijns Senior Manager Corporate Accounting, Ahold Delhaize		■	
	Dhr. H.J. Roel Executive Vice President Finance, Albert Heijn	■		
	Dhr. F. van Vlaanderen Senior Verkoopmedewerker, Albert Heijn		■	
Beleggingscommissie	Dhr. F.J. Jansen (voorzitter, tot 1-1-2017)	Senior Director Retail R&D, Albert Heijn Uitvoerend bestuurslid Beleggingen Beleggingsdeskundige Beleggingsdeskundige Vice President Treasury, Ahold Delhaize Beleggingsdeskundige		
	Dhr. E. Huizing (voorzitter, vanaf 1-1-2017)			
	Dhr. W.A.H. Baljet (extern)			
	Dhr. J.K.H. van den Bos (extern)			
	Dhr. A. van der Toorn (extern, tot 23-6-2016) Dhr. G.J. Troost (extern, vanaf 13-10-2016)			
Auditcommissie	Dhr. A.M. Nolet (voorzitter, vanaf 1-1-2017)	Senior Vice President Business Services, Ahold Delhaize Vice President Financial Reporting, Ahold Delhaize Extern deskundige		
	Dhr. C.C. Koning (extern, vanaf 1-1-2017)			
	Dhr. M. Kaal (extern, vanaf 1-1-2017)			

Kerngegevens

(Geldbedragen x € 1 miljoen)

Aantal:	2016	2015	2014	2013	2012
Deelnemers	37.468	37.597	35.990	35.132	33.148
Gewezen deelnemers	36.571	36.265	35.170	36.562	37.352
Pensioengerechtigden	11.320	11.066	11.969	11.572	11.034
Totaal	85.359	84.928	83.129	83.266	81.534
Beleggingen	4.523,3	3.960,9	3.951,4	3.207,2	3.129,6
Pensioenverplichtingen	3.915,5	3.484,6	3.206,1	2.551,8	2.578,0
Arbeidsongeschiktheid pensioenverplichtingen	101,4	101,3	98,4	89,9	95,5
Pensioenuitkeringen	82,4	81,1	76,6	71,4	65,2
Arbeidsongeschiktheid pensioenuitkeringen	3,3	3,5	3,9	4,0	4,1
Feitelijke pensioenpremie	117,6	113,6	113,3	109,6	106,0
Gedempte kostendekkende pensioenpremie	103,0	70,1	73,3	77,9	79,8
Dekkingsgraad (%)	n.v.t.	n.v.t.	116,7	116,0	114,3
Beleidsdekkingsgraad (1) (%)	104,0	110,7	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vereist eigen vermogen Tact. Mix (2) (%)	115,2	117,9	112,6	113,4	112,1
Vereist eigen vermogen Strat. Mix (3) (%)	118,1	118,7	112,6	113,3	114,6
Totaal rendement (4) (%)	10,7	-1,3	24,1	-1,0	14,4
Uitvoeringskosten					
Pensioenen (€ per deelnemer)	109	112	121	130	148
Vermogensbeheer (% gem. belegd vermogen)	0,27	0,35	0,37	0,37	0,38
Transactiekosten (% gem. belegd vermogen)	0,08	0,12	0,12	0,13	0,36
Totaal beleggingskosten (% gem. belegd vermogen)	0,35	0,47	0,49	0,50	0,74

- (1) De met ingang van 1 januari 2015 door de wetgever geïntroduceerde beleidsdekkingsgraad is het 12-maands gemiddelde van de dekkingsgraad.
- (2) Dit betreft het vereist eigen vermogen op basis van de tactische beleggingsportefeuille voor het komende jaar.
- (3) Dit betreft het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsportefeuille voor de lange termijn.
- (4) Ahold Pensioenfonds vergelijkt het rendement met dat van de intern vastgestelde benchmark, die is gebaseerd op de strategische asset allocatie. Onderstaand overzicht laat dat zien:

Rendement	2016 (2)			2015 (2)		
	Ahold Pensioen-Fonds	Bench-mark (1)	Strategische asset-allocatie	Ahold Pensioen-Fonds	Bench-mark (1)	Strategische asset-allocatie
Aandelen	8,3	8,0	27,0%	6,9	6,4	27,0%
Vastrentende waarden	6,7	7,1	68,0%	4,0	4,1	68,0%
Grondstoffen	0,0		0,0%	9,8	7,4	0,0%
Vastgoed (3)	7,3		5,0%	15,3		5,0%
Alternatieve beleggingen (3)	1,3		0,0%	19,3		0,0%
Cash	-0,3		0,0%	0,7		0,0%
Subtotaal	6,5		100,0%	5,7		100,0%
Bijdrage derivaten (3)	4,2			-7,0		
Totaal	10,7			-1,3		

- (1) De intern vastgestelde performance benchmark houdt rekening met de in de loop van het jaar doorgevoerde wijzigingen in de strategische beleggingsportefeuille.
- (2) Dit betreft voor mandaten het bruto rendement (exclusief beheervergoedingen) en voor fondsen het netto rendement (inclusief beheervergoedingen).
- (3) Beoordeling Private Equity vindt plaats aan de hand van lange termijn benchmark van aandelen plus jaarlijkse peergroup review. Voor niet beursgenoteerd vastgoed en de derivatenportefeuille bestaat geen benchmark.

Missie, visie en strategie van het fonds

Ahold Pensioenfonds heeft als doel de Nederlandse pensioenregeling van Koninklijke Ahold Delhaize N.V. (hierna “de werkgever” of “Ahold Delhaize”) uit te voeren. Daaronder valt het verstrekken van pensioenuitkeringen aan deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nagelaten betrekkingen volgens de bepalingen van een pensioenreglement of een pensioenbrief. Verder voert Ahold Pensioenfonds bij de werkgever geldende vergelijkbare regelingen uit en verleent het aan deze regelingen gerelateerde diensten.

Missie

Ahold Pensioenfonds is voor zijn deelnemers en pensioengerechtigden een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds dat zijn financiële verplichtingen nu en in de toekomst waar kan maken. Het pensioenfonds voert daartoe de Ahold Delhaize pensioenregeling op een transparante, professionele en kostenefficiënte wijze uit.

Visie

Veranderingen in pensioen zullen blijven komen. De trend is dat steeds meer risico's in pensioenregelingen bij de deelnemers komen te liggen. Daarom moeten deelnemers meer verantwoordelijkheid (kunnen) nemen met betrekking tot hun pensioen en de keuzes die daarbij gemaakt kunnen worden. Ahold Pensioenfonds zal deelnemers zo goed mogelijk informeren en ondersteunen om hen de juiste financiële beslissingen met betrekking tot hun pensioen te kunnen laten nemen. In ons handelen en onze communicatie stellen wij daarom deelnemers centraal.

Strategie

De strategie van Ahold Pensioenfonds is afgeleid van de geformuleerde missie en visie en wordt driejaarlijks vastgesteld. De volgende drie doelstellingen zijn geformuleerd rond het thema “Elke dag beter”.

- Beter service aan klanten;
- Een optimaal balansbeheer- en beleggingsbeleid;
- Beter risicomanagement en optimalisatie van de uitvoeringskosten.

Verantwoording 2016

1. Resultaat en ontwikkeling dekkinggraad

Als gevolg van de dalende rente is ondanks het positieve beleggingsrendement de beleidsdekkinggraad in 2016 verder gedaald, van 110,7% per begin 2016 naar 104,0% per einde van het jaar. De beleidsdekkinggraad geeft de verhouding van de bezittingen ten opzichte van de (pensioen)verplichtingen weer en wordt berekend als het gemiddelde van de dekkinggraden van de afgelopen 12 maanden. Eind 2016 ligt de beleidsdekkinggraad onder het wettelijk minimale vereiste vermogen van 104,7%. Hiermee is Ahold Pensioenfonds in 2016 in dekkingstekort gekomen. Als gevolg van de financiële situatie kon het Bestuur geen indexering verlenen per begin 2017, dat is pas toegestaan bij een beleidsdekkinggraad boven de 110%.

2. Beleggingen

In 2016 is een positief beleggingsrendement behaald van 10,7% (2015: -1,3%). De spreiding per beleggingscategorie was groot.

Verantwoord beleggen is een integraal onderdeel van het beleggingsbeleid van Ahold Pensioenfonds. Milieu, sociale aspecten en corporate governance zijn geïntegreerd in het beleggingsproces. In 2016 is opnieuw veel aandacht besteed aan het verder implementeren van het verantwoord beleggingsbeleid. Zo heeft Ahold Pensioenfonds afgelopen jaar onder meer de principes van de Verenigde Naties over verantwoord beleggen ondertekend. Met een 10de plaats in de lijst van de top 50 van grootste Nederlandse pensioenfonds en daarmee het 2^e ondernemingspensioenfonds in de lijst nam Ahold Pensioenfonds op het gebied van verantwoord beleggen in 2016 wederom een mooie positie in.

3. Pensioen en uitvoering

De afgelopen 50 jaar is de levensverwachting in Nederland toegenomen. Deze tendens duurt voort. In 2016 heeft het Actuarieel Genootschap nieuwe sterftecijfers gepubliceerd. Voor Ahold Pensioenfonds is dit aanleiding geweest om de grondslagen voor het berekenen van de voorziening pensioenverplichtingen aan te passen. Dit heeft geleid tot een toename van de voorziening pensioenverplichtingen met 0,6%.

Nieuwe deelnemers van Ahold Pensioenfonds ontvangen informatie over de pensioenregeling via de Pensioen 1-2-3. Halverwege 2016 is hieraan de Pensioenvergelijker toegevoegd. Met de Pensioenvergelijker kunnen nieuwe deelnemers de Ahold pensioenregeling op hoofdlijnen vergelijken met de pensioenregeling van de vorige werkgever. In 2016 is ook een proef onder de gepensioneerden gehouden over digitale communicatie.

4. Governance, Risk & Compliance (GRC)

Gedurende 2016 zijn belangrijke stappen gezet met het verder inrichten van het risicomanagement systeem en het verder borgen van risicomanagement in de uitvoeringsorganisatie. Hiertoe is een beleidsdocument risicomanagement opgesteld. Er wordt actiever aandacht besteed aan het maken van risicobeoordelingen en het daadwerkelijk werken volgens het “three lines of defense” model. Daarnaast is een groter deel van de beheersmaatregelen vastgelegd in de risicomanagement tool, wat helpt in het zichtbaar en gestructureerd uitvoeren van de beheersmaatregelen.

Na een gedegen voorbereiding, die al is gestart in 2015, heeft het Bestuur in 2016 besloten een nieuw bestuursmodel in te voeren: het omgekeerd gemengd bestuursmodel. In dit bestuursmodel, dat van start is gegaan in 2017, bestaat het Bestuur uit een Niet-Uitvoerend Bestuur en een Uitvoerend Bestuur. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor het beleid en het besturen van Ahold Pensioenfonds. Het Niet-Uitvoerend Bestuur heeft daarnaast een toezichhoudende rol gekregen. Bij het Uitvoerend Bestuur ligt de focus vooral op de uitvoering van het beleid. Dit bestuursmodel kenmerkt zich door korte lijnen en maakt het Bestuur van Ahold Pensioenfonds slagvaardiger. De belangen van alle belanghebbenden bij het pensioenfonds blijven uiteraard goed gewaarborgd.

5. Samenvatting realisatie doelstellingen 2016

Het pensioenfonds heeft zich gefocust op het efficiënter maken van de uitvoering, het goed beheersen van de risico's en heldere communicatie naar deelnemers. We hebben hiermee weer een stap gezet om een transparant, professioneel en kostenefficiënt pensioenfonds te zijn voor onze belanghebbenden.

1. Resultaat en ontwikkeling dekkingsgraad

Het 2016 resultaat laat een bate zien van € 12,9 miljoen (2015: € 289,9 miljoen last). In belangrijke mate wordt dit resultaat bepaald door de mutaties in de voorziening pensioenverplichtingen en de beleggingsresultaten.

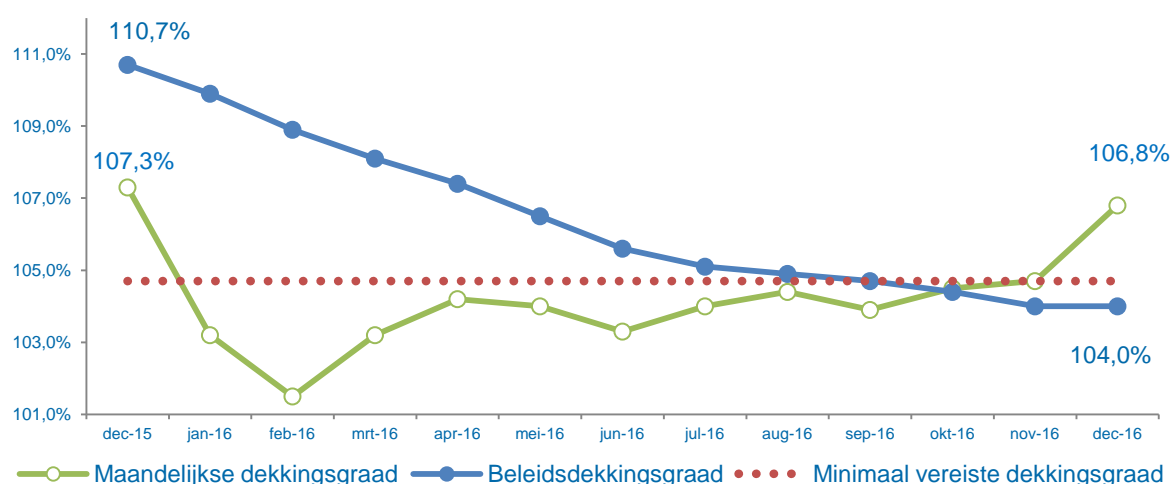
De daling van de gemiddelde rente op de pensioenverplichtingen met 0,35% (van 1,80% tot 1,45% eind 2016) zorgde voor een verhoging (last) van de verplichtingen van € 386 miljoen (2015: € 257 miljoen last). Een wijziging van de sterftegrondslagen heeft tot een verhoging (last) van de pensioenverplichtingen geleid van € 23 miljoen (2015: € 0 miljoen).

Het totaalrendement op de portefeuille beleggingen bedroeg over 2016 10,7% positief (2015: 1,3% negatief). Dit betreft het resultaat inclusief de instrumenten die Ahold Pensioenfonds in de portefeuille heeft om risico's af te dekken. Het betreffen vreemde valutacontracten om valutarisico's te beperken en rentederivaten (ook wel 'renteswaps' genaamd) om het renterisico gedeeltelijk af te dekken. Per saldo resulteerde dit in 2016 in een positief beleggingsresultaat van € 403 miljoen (2015: € 50 miljoen last). In de paragraaf 'Beleggingen' wordt dit nader toegelicht.

Een nadere specificatie van het resultaat is opgenomen in de toelichting op de Staat van baten en lasten.

(Beleids)dekkingsgraad

De financiële positie van Ahold Pensioenfonds komt tot uitdrukking in de dekkingsgraad: het totale pensioenvermogen ("vermogen") gedeeld door de voorzieningen. De beleidsdekkingsgraad, de 12-maands gemiddelde dekkingsgraad, bedroeg 104,0% (2015: 110,7%). Eind 2016 bedroeg de maandelijkse dekkingsgraad 106,8% (2015: 107,3%). In onderstaande grafiek wordt de ontwikkeling weergegeven over het boekjaar.

De ontwikkeling van de dekkingsgraad naar oorzaken laat zich als volgt verklaren:

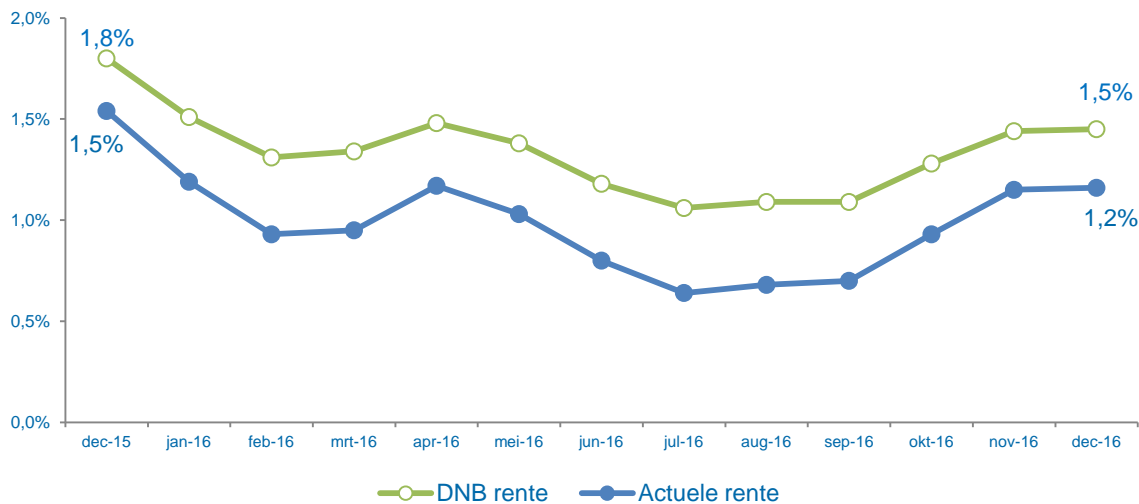
Dekkingsgraad	2016	2015
Begin boekjaar	107,3%	116,7%
1 Impact rentestijging/(daling)*	-5,6%	-10,3%
2 Impact rendement**	5,2%	0,5%
3 Impact oprenting voorziening	0,1%	-0,2%
4 Actuariële aanpassingen	-0,5%	0,0%
5 Indexering	0,0%	0,0%
6 Premieresultaat	-0,1%	0,4%
7. Uitkeringenresultaat	0,2%	0,4%
8. Combinatie-effect & overige	0,2%	-0,2%
Einde boekjaar	106,8%	107,3%

* Het rente-effect is berekend *inclusief* het effect van de renteverandering op de marktwaarde van de vastrentende waarden en renteswaps.

** Het rendement is berekend *exclusief* het effect van de renteverandering op de marktwaarde van de vastrentende waarden en renteswaps.

De belangrijkste resultaatbronnen zijn:

1. De daling van de gemiddelde rente in 2016 had een negatief effect op de dekkinggraad van 5,6%-punt (2015: 10,3%-punt negatief). De rekenrente (Ultimate Forward Rate (UFR)) wordt voorgeschreven door DNB. In onderstaande grafiek is het verloop van de rente over het jaar weergegeven.

2. Het rendement op beleggingen (exclusief het rente-effect op de marktwaarde van de vastrentende waarden en renteswaps) was in 2016 positief en heeft 5,2%-punt dekkinggraad opgeleverd (2015: 0,5%-punt positief).
4. De grondslagwijziging had eind 2016 een negatief effect van 0,5%-punt dekkinggraad (2015: 0,0%-punt). Deze werd voornamelijk veroorzaakt door de nieuw gepubliceerde sterftecijfers van het Actuariel Genootschap.

2. Beleggingen

Doelstelling Beleggingen

Het Bestuur van Ahold Pensioenfonds heeft voor de beleggingen en uitvoeringsorganisatie in 2016 de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Het beleggings- en balansbeheer beleid wordt uitgevoerd op basis van de vastgestelde risicohouding.
- Het verantwoord beleggingsbeleid sluit aan bij het Responsible Retailing beleid van Ahold Delhaize.

Daaraan gekoppeld zijn de volgende initiatieven benoemd:

- Selecteren van een Nederlands hypotheekfonds.
- Voorbereid zijn op EMIR, de Europese regelgeving voor derivaten.
- Dialoog met de belanghebbenden over verantwoord beleggen.

De realisatie hiervan wordt hieronder toegelicht.

Rendement

In 2016 is een totaal rendement van 10,7% behaald, dat als volgt is opgebouwd:

- Een rendement van 6,5% op de internationale beleggingsportefeuille, bestaande uit aandelen, vastrentende waarden, vastgoed en private equity;
- Een rendement van 4,6% op de renteswaps om de rentegevoeligheid van de beleggingen meer af te stemmen op de rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen.
- Een rendement van -0,3% op de valutahedges;
- Een rendement van -0,1% op het afdekken van het renterisico op de Amerikaanse bedrijfsobligatieportefeuille;

Per beleggingscategorie staan de beleggingsrendementen in euro in de onderstaande tabel:

Beleggingscategorie	Portefeuille- rendement	Benchmark- rendement	Relatief
Aandelen Europa	2,8%	2,6%	0,2%
Aandelen Noord-Amerika/Azië	13,9%	13,4%	0,5%
Aandelen Opkomende markten	15,8%	14,5%	1,3%
Alternatieve beleggingen**	1,3%	1,3%	0,0%
Vastgoed beursgenoteerd	8,4%	7,2%	1,2%
Vastgoed niet-beursgenoteerd**	5,0%	5,0%	0,0%
Obligaties high yield	17,1%	18,2%	-1,1%
Obligaties opkomende markten	12,8%	13,2%	-0,4%
Obligaties € AAA-AA staat	3,4%	3,9%	-0,5%
Obligaties bedrijven	7,2%	7,4%	-0,2%
Hypotheeken*	7,8%	-2,7%	10,5%
Liquiditeiten**	-0,3%	-0,3%	0,0%
Subtotaal	6,5%	6,5%	0,0%
Derivaten	4,2%	4,2%	0,0%
Totaal	10,7%	10,7%	0,0%

* De belegging in hypotheeken is geleidelijk opgebouwd in het vierde kwartaal van 2016. De benchmark houdt hier niet volledig rekening mee.

** Vastgoed niet beursgenoteerd, alternatieve beleggingen, liquiditeiten en derivaten hebben geen eigen benchmark.

Het rendement op de private equity portefeuille was 1,3%. De toegevoegde waarde van private equity wordt tussentijds gemeten door over een voortschrijdende periode van zeven jaar het rendement te vergelijken met het behaalde rendement op de aandelenportefeuille. In de periode 2010/2016 werd op de private equity portefeuille een rendement behaald van 11,7% per jaar en dat ligt 1,8% boven het rendement op de aandelenportefeuille in dezelfde periode. Hiermee voldoet de private equity portefeuille niet aan de verwachting dat het rendement minimaal 3%-punt boven het aandelenrendement ligt.

Het effect van de €-renteaafdekking was positief (4,6% op portefeuilleniveau), omdat de swaprentes daalden. De Amerikaanse rentehedge zorgde voor een verlies van -0,1% (op portefeuilleniveau), omdat de Amerikaanse rente daalde. Bij de valuta-afdekking was er sprake van een negatief resultaat van -0,3% (op portefeuilleniveau), omdat de euro per saldo zwakker werd ten opzichte van de voor het pensioenfonds relevante valuta's.

Ahold Pensioenfonds is een lange termijn belegger. De onderstaande tabel laat de gemiddelde jaarrendementen over periodes van 1, 5, 10 en 20 jaren zien:

Periode	2016	2015	2014	2013	2012
jaarrendement	10,7%	-1,3%	24,1%	-1,0%	14,4%
Gemiddelde over de laatste vijf jaren	9,0%	8,9%	11,3%	8,9%	4,6%
Gemiddelde over de laatste tien jaren	5,4%	5,6%	7,7%	6,7%	7,9%
Gemiddelde over de laatste twintig jaren	6,7%	7,2%	8,0%	6,8%	7,7%

Beleggingsbeleid

Het doel van het beleggingsbeleid is het behalen van een optimaal rendement binnen vooraf vastgestelde risicokaders, zodanig dat de pensioenambities kunnen worden waargemaakt. Het Bestuur bepaalt welke risico's het pensioenfonds bereid is te aanvaarden, met in achtname van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de risicohouding van de deelnemers. Het beleggingsbeleid bestaat uit de volgende elementen:

A. Strategisch beleggingsplan

Het strategisch beleggingsplan is gebaseerd op de meest recente ALM-studie (2015) en neemt als uitgangspunt de relatie tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen. Op basis van dit plan is de weging als volgt:

Zakelijke waarden	Weging	Vastrentende waarden	Weging
Aandelen	27,0%	Obligaties € AAA-AA staat	24,0%
Private equity	0,0%	Obligaties bedrijven	27,0%
Vastgoed beursgenoteerd	5,0%	Hypotheek	5,0%
Vastgoed niet-beursgenoteerd	0,0%	Liquiditeiten	0,0%
Obligaties high yield	6,0%		
Obligaties opkomende markten	6,0%		
Totaal	44,0%	Totaal	56,0%

Belangrijke input voor de ALM-studie is de risicohouding. Bij het vaststellen van de risicohouding zijn meerdere principes geformuleerd die zijn vertaald in een pijnpuntenmatrix.

- de toeslagambitie is 75% van de prijsinflatie;
- tegelijkertijd is de zekerheid van het nominale pensioen belangrijk;
- de premie moet stabiel zijn; als in enig jaar de (maximale) premie niet kostendekkend is, zal de pensioenopbouw worden verlaagd.

Uitkomsten bij een beleggingshorizon van 15 jaar	Toeslagverlening (Gemiddeld gerealiseerd)	Solvabiliteit (Kans op een beleidsdekkingsgraad < 105%)
Onacceptabel	< 70%	>5%
Acceptabel	70% < ... < 80%	2,5% < ... < 5%
Gewenst	>80%	< 2,5%

B. Tactisch beleggingsplan

Net als in 2015 ontvangt het Bestuur ieder kwartaal een beleggingsadvies van de Beleggingscommissie. Dit advies is gebaseerd op het Risk Grid-model. Bij het beleggingsbeleid is sprake van een dynamische portefeuillesamenstelling, waarbij de dekkingsgraad bepalend is voor de verhouding vastrentende waarden/zakelijke waarden. Er bestaat een duidelijk verband tussen de Risk Grid en de ALM-studie: bij een nominale dekkingsgraad van circa 130% komt de Risk Grid-portefeuille qua samenstelling overeen met de strategische ALM-beleggingsportefeuille. Bij een dekkingsgraad lager dan 130% kan minder risico worden gelopen en daardoor minder in zakelijke waarden worden belegd. Als de dekkingsgraad hoger is dan 130%, dan kan meer risico worden genomen en meer worden belegd in zakelijke waarden. In de eerste zes maanden van 2016 was 40% van de portefeuille belegd in zakelijke waarden. Vanaf de zomer is de portefeuillesamenstelling aangepast naar 35% zakelijke waarden en 65% vastrentende waarden, omdat de dekkingsgraad was gedaald.

Dit jaar is het hypotheekfonds van Aegon geselecteerd om te beleggen in Nederlandse woninghypotheken. Het commitment zal geleidelijk worden opgevraagd. Het belang van de niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille is afgenomen door de verkoop van de posities in het Dutch Office Fund en het Stedenfonds Amsterdam en de opheffing van het logistieke fonds Eurindustrial. In de komende periode worden de niet-beursgenoteerd vastgoed- en private equity-portefeuilles verder afgebouwd. De samenstelling van de beleggingsportefeuille (exclusief rente- en valutacontracten) liet als gevolg van het hierboven genoemde beleggingsbeleid en de ontwikkelingen op de financiële markten het onderstaande beeld zien in 2016:

Beleggingscategorie	December '15	Juni '16	December '16
Aandelen	20,8%	22,1%	18,8%
Private equity	2,8%	2,8%	2,3%
Vastgoed beursgenoteerd	3,0%	2,3%	2,2%
Vastgoed niet-beursgenoteerd	2,2%	2,0%	1,2%
Obligaties high yield	5,7%	5,6%	5,8%
Obligaties opkomende markten	4,2%	3,2%	4,8%
Totaal zakelijke waarden	38,7%	38,0%	35,1%
Obligaties € AAA-AA staat	24,9%	27,1%	24,4%
Obligaties bedrijven	35,6%	31,3%	29,9%
Hypotheke	0,0%	0,0%	3,2%
Liquiditeiten	0,8%	3,6%	7,4%
Totaal vastrentende waarden	61,3%	62,0%	64,9%

De waarde van de beleggingsportefeuille steeg van € 3,8 miljard eind 2015 naar bijna € 4,3 miljard eind 2016, een toename van 11%.

C. Beleid ten aanzien van valutarisico's

Dit beleid is niet gewijzigd in 2016. De valutarisico's op het Britse pond sterling, de Japanse yen en de Zwitserse frank werden volledig afgedekt. De afdekking van het aan de Amerikaanse dollar verbonden valutarisico is gebaseerd op een tabel en kan fluctueren tussen de 50% en 100%. De effectieve valutahedge fluctueerde in 2016 tussen 60% en 66% en bedroeg 60% eind december 2016.

D. Beleid ten aanzien van renterisico's

In 2016 is vastgehouden aan de dynamische rentehedge voor de pensioenverplichtingen, waarbij de afgesproken renteniveaus om de rentehedge te verhogen zijn aangepast. De renteafdekking zal stapsgewijs worden verhoogd naar het strategisch niveau van 75%, als de rente stijgt. De effectieve hedge fluctueerde dit jaar tussen 52% en 63% en lag op 60% eind december 2016.

Dit jaar is de infrastructuur ingericht en getest om naast de bilaterale renteswaps ook geclearde renteswaps af te kunnen sluiten.

Het beleid ten aanzien van het afdekken van het renterisico op Amerikaanse dollar bedrijfsobligaties is gecontinueerd in 2016. Hiermee wordt het risico van een stijgende rente in Amerika afgedekt. De effectieve hedge fluctueerde dit jaar tussen 48% en 60% en lag op 57% eind december 2016.

Verantwoord beleggingsbeleid

Het verantwoord beleggingsbeleid bestaat uit drie onderdelen: het uitoefenen van stemrecht, het toepassen van engagement en het uitsluiten van bedrijven betrokken bij controversiële wapens, bedrijven die op grove wijze UN Global Compact overtreden en hoog risicolanden.

Binnen alle aandelenportefeuilles is het stemrecht uitgeoefend.

Tijdens 55% van de vergaderingen is ingestemd met alle voorstellen. Bij 45% van de vergaderingen is tegen één of meerdere voorstellen gestemd.

Bij 10% van de voorstellen is tegen gestemd. De onderwerpen waarbij tegen is gestemd waren met name de samenstelling van het Bestuur (35%), de uitgave van aandelen (23%), het beloningsbeleid (13%), de jaarrekening (7%), aanpassing van de statuten (6%) en transacties met gelieerde bedrijven (4%).

Bij de engagementstrategie worden ondernemingen aangesproken op hun beleid en activiteiten. Hiermee wordt geprobeerd verbeteringen op milieu, sociaal en corporate governance gebied te realiseren vanuit de visie dat dit uiteindelijk bijdraagt aan een beter maatschappelijk en/of financieel rendement van zijn beleggingen. In 2016 is het engagementtraject met Corrections Corporation of America succesvol beëindigd. De gesprekken met Vedanta en Glencore zijn gecontinueerd en engagementtrajecten met RWE en American Electric Power zijn opgestart.

De volgende categorieën bedrijven worden uitgesloten:

- ondernemingen die betrokken zijn bij de productie of het gebruik van tegen personen gerichte mijnen of clusterbommen,
- ondernemingen die op grove wijze de principes van de UN Global Compact schenden
- staatsobligaties van landen die in hoge mate betrokken zijn bij schending van mensenrechten en die corruptie en criminele activiteiten tolereren en als belasting paradijs fungeren.

In 2016 voldeden alle beleggingsmandaten aan de gestelde eisen ten aanzien van het stembeleid en uitsluitingsbeleid. Soms is een mandaat vanwege de kosten en/of operationele aspecten niet mogelijk en dan wordt via beleggingsfondsen geïnvesteerd in een beleggingscategorie. Dit jaar voldeden alle geselecteerde beleggingsfondsen aan het Environmental, Social en Governance (ESG) paspoort. Dit heeft betrekking op minimumeisen die gesteld worden aan een beleggingsfonds.

In het najaar van 2016 heeft de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling haar jaarlijkse rapport "Benchmark Verantwoord Beleggen door Pensioenfondsen in Nederland" over het verantwoord beleggingsbeleid van de 50 grootste Nederlandse pensioenfondsen gepubliceerd. Ahold Pensioenfonds staat in dit rapport op plaats 10 (in 2015 plaats 9).

Ahold Pensioenfonds zoekt waar mogelijk samenwerking met andere institutionele beleggers om de naleving van de gehanteerde uitgangspunten en het onderzoek op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen te bevorderen. In dat kader is Ahold Pensioenfonds aangesloten bij Eumedion, die de belangen van institutionele beleggers behartigt op het terrein van corporate governance en duurzaamheid en heeft in 2016 de principes van de Verenigde Naties over verantwoord beleggen, de zogenaamde UN Principles for Responsible Investing, ondertekend. Het pensioenfonds zal jaarlijks een rapport over de naleving van deze principes publiceren.

De vermogensbeheerdersstructuur

Qua vermogensbeheerders is het door State Street passief beheerde beleggingsfonds voor obligaties in opkomende markten in de plaats gekomen van de actieve fondsen van Stone Harbor en Pimco. Met deze aanpassing wordt deze categorie passief beheerd. Eind 2016 was de vermogensbeheerderstructuur als volgt:

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Beleggingsstijl
Aandelen Europa en Noord-Amerika/Azië	Northern Trust Global Investors	passief
Aandelen Opkomende markten	Aberdeen, BlackRock en Dimensional	50% actief / 50% passief
Private Equity	GCM Grosvenor	actief
Vastgoed beursgenoteerd	Northern Trust Global Investors	passief
Vastgoed niet-beursgenoteerd	Diverse managers	actief
Obligaties high yield	Nordea	actief
Obligaties opkomende markten	State Street	passief
Obligaties € AAA-AA staat	AXA IM	actief
Obligaties bedrijven	JP Morgan en Rogge	actief
Hypotheke	Aegon	actief
Liquiditeiten	BlackRock	actief

Er wordt belegd via mandaten (70% van het belegd vermogen) en via beleggingsfondsen (30% van het belegd vermogen). Eind 2016 werd in de volgende beleggingsfondsen belegd: Aberdeen Global Emerging Markets Equity Fund, BlackRock Emerging Markets Index Fund, Dimensional Emerging Markets Fund, Nordea Global High Yield Bond Fund, SSgA Passive Emerging Markets Local Currency CTF, AeAM Dutch Mortgage Fund en het BlackRock Euro Liquidity Fund.

Securities lending

Het securities lending programma, dat betrekking had op de Europese aandelen- en obligatieportefeuille is dit jaar beëindigd, vooruitlopend op de toenemende liquiditeitsbehoefte als gevolg van de overgang naar cleared swaps onder de EMIR bepalingen die ook voor pensioenfondsen van kracht gaan worden.

Vermogensbeheerkosten

De Pensioenfederatie heeft aanbevelingen opgesteld over de mate waarin en de manier waarop pensioenfondsen hun uitvoeringskosten in beeld moeten brengen en daarover moeten gaan rapporteren. De koepelorganisatie vraagt de pensioenfondsen deze inhoudelijk en qua fasering op te volgen of beargumenteerd aan te geven waarom ze dat op enig moment niet doen. Goed inzicht in alle componenten stelt ons in staat om gedegen te communiceren en verantwoording af te leggen.

Daarnaast beveelt de AFM ten aanzien van de vermogensbeheerkosten aan om het verband tussen de vermogensbeheerkosten, de risicobereidheid, het rendement, de samenstelling van de beleggingsportefeuille en het beleggingsbeleid nader toe te lichten.

In deze paragraaf wordt een uiteenzetting gegeven van de vermogensbeheerkosten:

Kosten van vermogensbeheer 2016 (x €1.000)	Beheer-kosten	Waarvan performance gerelateerde beheerkosten	Waarvan bewaarloon	Waarvan BTW	Trans-actie kosten	Waarvan BTW	Totaal
Vastgoed	583	-	9	17	10	-	593
Aandelen	1.120	252	44	50	95	-	1.215
Alternatieve beleggingen	3.255	-	-	-	-	-	3.255
Vastrentende waarden	4.948	-	173	539	1.724	-	6.672
Deposito's	83	-	-	-	-	-	83
Derivaten (incl. bewaarloon collateral)	161	-	26	14	1.302	-	1.463
Totaal toe te wijzen aan categorieën	10.150	252	252	620	3.131	-	13.281
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen	1.395	-	-	50	-	-	1.395
Kosten fiduciair beheer (incl. andere diensten)	899	-	-	156	-	-	899
Advieskosten vermogensbeheer	199	-	-	17	-	-	199
Overige kosten bewaarinstelling (incl. settlement kosten)	923	-	-	65	-	-	923
Totaal overige kosten	3.416	-	-	288	-	-	3.416
BTW teruggave 2011-2015	-1.626	-	-	-1.626	-	-	-1.626
BTW teruggave 2016	-362	-	-	-362	-	-	-362
Totaal overige bate	-1.988	-	-	-1.988	-	-	-1.988
Totaal kosten van vermogensbeheer	11.578	252	252	-1.080	3.131	-	14.709
Als bps van het gemiddeld belegd vermogen	27	1	1	-3	8	-	35

Gemiddeld belegd pensioenvermogen 2016

4.250.162

Kosten van vermogensbeheer 2015 (x €1.000)	Beheer-kosten	Waarvan performance gerelateerde beheerkosten	Waarvan bewaarloon	Waarvan BTW	Trans-actie kosten	Waarvan BTW	Totaal
Vastgoed	334	-	11	20	35	-	369
Aandelen	989	-	55	53	41	-	1.030
Alternatieve beleggingen	3.335	-	3	-	275	-	3.610
Vastrentende waarden	5.726	-	169	624	3.079	-	8.805
Grondstoffen	121	-	-	-	-	-	121
Derivaten (incl. bewaarloon collateral)	157	-	20	14	1.538	-	1.695
Totaal toe te wijzen aan categorieën	10.662	-	258	711	4.968	-	15.630
Kosten vermogensbeheer pensioenfondsen	1.194	-	-	38	-	-	1.194
Kosten fiduciair beheer (incl. andere diensten)	892	-	-	155	-	-	892
Advieskosten vermogensbeheer	186	-	-	32	-	-	186
Overige kosten bewaarinstelling (incl. settlement kosten)	907	-	-	59	-	-	907
Totaal overige kosten	3.179	-	-	284	-	-	3.179
Totaal kosten van vermogensbeheer	13.841	-	258	995	4.968	-	18.809
Als bps van het gemiddeld belegd vermogen	35	-	1	2	12	-	47

Gemiddeld belegd pensioenvermogen 2015

3.994.725

Beheerkosten

De beheerkosten betreffen onder meer:

- De aan portefeuillemanagers betaalde vergoedingen
- Verschuldigde 'performance fees' indien manager de met hem contractuele afgesproken doelstellingen overtreft.
- Het bewaarloon bestemd voor de bewaarinstelling
- De verschuldigde omzetbelasting over bovengenoemde kosten.

De beheerkosten bevatten tevens de kosten die door Ahold Pensioenfonds worden toegekend aan vermogensbeheer. Het betreffen ondermeer kosten van de afdeling Beleggingen en een gedeelte van de afdeling Finance & Risk Management en Algemeen die rechtstreeks aan het vermogensbeheer kunnen worden toegeschreven. Dit bedrag is inclusief (een gedeelte van) de kosten van extern toezicht (DNB en AFM).

Als laatste zijn onder beheer de kosten voor fiduciair beheer (inclusief overlay management), advies, settlement en overige verantwoord. Overige kosten bewaarinstelling bevatten vervolgens de kosten door onafhankelijke bewaarinstelling toegerekend aan het pensioenfonds voor het dagelijks voeren en controleren van de beleggingsadministratie, het berekenen van de maandelijkse rendementen en het analyseren en rapporteren hierover.

Ten opzichte van 2015 zijn de beheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd pensioenvermogen gedaald van 35 bps naar 27 bps. De belangrijkste verklaringen voor de daling zijn een verdere verschuiving van actief naar passief beleggen binnen de portefeuille, het effect van het geleidelijk afbouwen van private equity en niet-beursgenoteerd vastgoed en een incidentele belastingbate als gevolg van een BTW teruggave verzoek. Zonder deze belastingbate zou de beheerkosten als percentage van het gemiddeld belegd pensioenvermogen niet 27 bps maar 32 bps bedragen.

De prestaties van de managers worden door Ahold Pensioenfonds beoordeeld na kosten. De betaalde beheervergoedingen worden in de jaarrekening verwerkt in de beleggingsopbrengsten.

BTW teruggave verzoek

In 2016 heeft onze belastingadviseur Ernst & Young onderzocht of Ahold Pensioenfonds in aanmerking zou komen voor een gedeeltelijke vrijstelling op BTW over betaalde vermogensbeheerkosten. Deze gedeeltelijke vrijstelling – gebaseerd op het belegd vermogen belegd in landen buiten de EU – is door de belastingdienst gehonoreerd. Deze afspraak heeft geleid tot een eenmalige bate betrekking hebbende op de jaren 2011 tot en 2016 van €2 miljoen.

Transactiekosten

Transactiekosten betreffen de kosten die gemaakt moeten worden om een (beleggings)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. In 2016 is van de transactiekosten een totaal bedrag van € 3,1 miljoen (2015: €5,0 miljoen) geschat op basis van aannames gedaan door het pensioenfonds waarbij rekening is gehouden met de voorschriften van de Pensioenfederatie. Om transactiekosten te besparen wordt gekeken naar de noodzaak van het maken van relatief kleine wijzigingen in de portefeuille en worden inkomende en uitgaande geldstromen op elkaar afgestemd. Als onderdeel van voorgestelde beleggingsbesluiten wordt standaard een analyse opgenomen van de met het voorstel gemoeide transactiekosten.

De transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen 8 bps (2015: 12 bps). De belangrijkste verklaringen voor deze daling zijn een verdere verschuiving van actief naar passief beleggen en de incidentele transitie van bedrijfsobligaties welke in 2015 heeft plaats gevonden. Zonder dit incidentele effect bedraagt het percentage in 2015 11 bps.

Tot en met 2016 werden alleen transactiekosten over mandaten gerapporteerd. Vanaf 2017 zullen deze kosten ook door beleggingsfondsen worden gedeeld en als zodanig worden toegevoegd aan de vermogensbeheerkosten.

Een element in het beleggingsbeleid is het afdekken van het renterisico op bedrijfsobligaties. Vanaf 2014 is het renterisico op in Amerikaanse dollar luidende bedrijfsobligaties gedeeltelijk afgedekt met behulp van beursgenoteerde rentetermijncontracten. Hiermee dekt Ahold Pensioenfonds het risico van een stijgende rente in Amerika af. De hiermee gemoeide transactiekosten zijn onderdeel van de hier verantwoorde kosten.

Aansluiting met de jaarrekening

In 2016 bedraagt het totale bedrag aan overige beheerkosten dat in mindering is gebracht op de in de jaarrekening verantwoorde uitvoeringskosten € 1,8 miljoen (2015: € 1,7 miljoen). Dit betreffen ondermeer de kosten die door het pensioenfonds worden toegekend aan vermogensbeheer, advieskosten, kosten van de beleggingenadministratie en de maandelijkse rendementsberekeningen en –analyses. Deze kosten zijn verantwoord als toegerekende kosten aan vermogensbeheer. Deze kosten worden in de jaarrekening verwerkt in het directe rendement.

In 2016 bedraagt het restant van de beheerkosten € 9,7 miljoen (2015: € 12,1 miljoen) en is in de resultatenrekening in mindering gebracht op de beleggingsopbrengsten, zoals separaat toegelicht in noot 16 bij de jaarrekening.

De transactiekosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de indirecte beleggingsopbrengsten van de beleggingen en zijn hierop direct in mindering gebracht.

Kosten van vermogensbeheer (x €1.000)	2016	2015
In mindering gebracht op de uitvoeringskosten en verwerkt in beleggingsopbrengsten	1.844	1.715
Transactiekosten direct in mindering gebracht op beleggingsopbrengsten	3.131	4.968
Onderdeel van de waardeveranderingen van beleggingen	9.734	12.126
Totaal vermogensbeheerkosten en transactiekosten	14.709	18.809

3. Pensioen en uitvoering

Doelstelling pensioenuitvoering

Het Bestuur van Ahold pensioenfonds heeft voor de pensioenuitvoering en uitvoeringsorganisatie in 2016 de volgende doelstelling geformuleerd:

- Een hoge mate van klanttevredenheid over de uitvoering van de regeling en over de serviceverlening.

Daaraan gekoppeld zijn de volgende initiatieven benoemd:

- Verdere vereenvoudiging van de regelingen
- Communicatie: uitrol van Pensioen 1-2-3 en uitbreiding digitale informatievoorziening

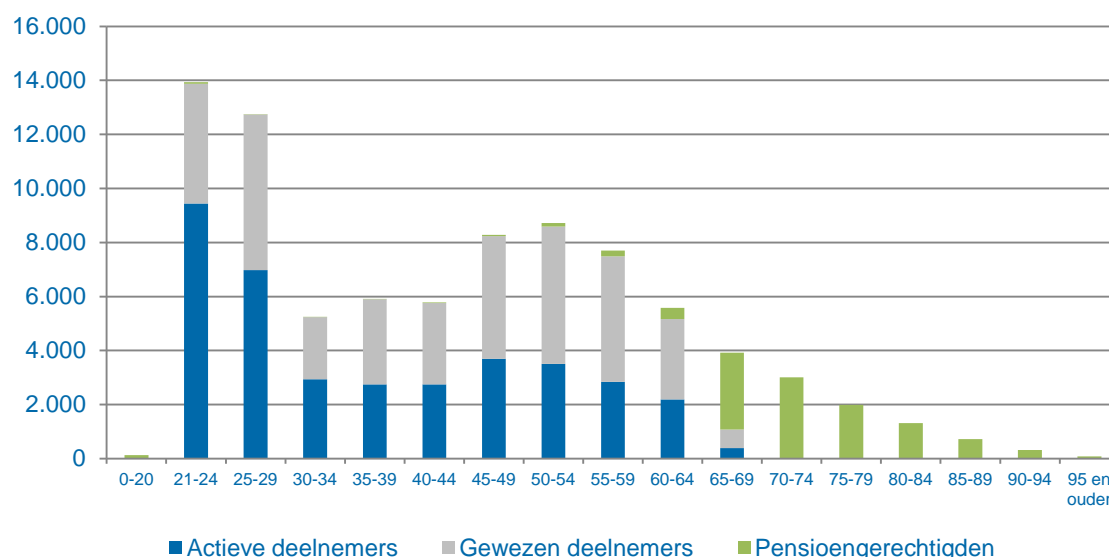
De realisatie van deze initiatieven komt (mede) aan de orde in het vervolg van deze paragraaf.

Aantallen & leeftijdsopbouw

Per 31 december 2016 bedroeg het aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in totaal 85.359.

	Actief	Premievrij	Gepensioneerd	Nabestaanden	Totaal
Beginstand	37.597	36.265	8.529	2.537	84.928
Opvoer /	6.703	-464	0	353	6.592
Ontslag	-6.558	6.558	0	0	0
Pensionering	-269	-297	566	0	0
Overlijden	-50	-93	-255	-91	-489
Overdrachten	3	-161	0	0	-158
Afkoop	0	-5.256	-118	-88	-5.462
Overig	42	19	-64	-49	-52
Eindstand	37.468	36.571	8.658	2.662	85.359

Onderstaande tabel toont de leeftijdsopbouw van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden.

Pensioenregeling

Ahold Pensioenfonds voert de pensioenregeling (middenloos) uit voor de Nederlandse werkmaatschappijen van Ahold Delhaize (uitgezonderd bol.com). De hoofdlijnen van de pensioenregeling zijn als volgt:

- De pensioenleeftijd is 67 jaar
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op €97.474 (niveau 2016)
- De franchise is CAO afhankelijk.
- De totale premie bedraagt 29,5% van de pensioengrondslag (pensioengevend salaris -/- franchise)
- Het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen bedraagt 2,0% en voor partnerpensioen 1,4% per jaar.
- Er zijn risicodekkingen voor (tijdelijk) partnerpensioen, wezenpensioen en (toekomstige pensioenopbouw bij) arbeidsongeschiktheid.

In 2016 is de pensioenregeling op een tweetal punten gewijzigd, als gevolg van reeds in 2012 en 2014 gemaakte afspraken tussen (toen nog) Ahold en de COR:

- De pensioenfranchise is met € 250 omlaag gegaan. Ook is de werknemersbijdrage verhoogd naar 5,3% van de pensioengrondslag (2015: 4,6%). De pensioengrondslag is gelijk aan het salaris (tot een maximum van € 97.474; niveau 2016) minus de franchise (bodembedrag waarover geen pensioenopbouw plaatsvindt). De franchise is per bedrijfsonderdeel verschillend.
- Tot 2016 was er sprake van twee risicodekkingen die bij overlijden voorzien in een tijdelijk uitkering voor de partner: een collectieve regeling (tijdelijk partnerpensioen) en een vrijwillige regeling (Anw-hiaat). Met ingang van januari 2016 is de vrijwillige Anw-regeling voor actieve deelnemers vervallen en is de dekking uit hoofde van de collectieve regeling verhoogd.

Ook is in 2016 de administratie van de arbeidsongeschiktheidsregelingen verder vereenvoudigd, volgend op het overleg rond de nieuwe WIA-CAO van april 2015. De onvoorwaardelijke indexatie van WAO-uitkeringen is omgezet naar een voorwaardelijke indexatie (inclusief eenmalige verhoging van de uitkering ter compensatie). Het individueel aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen is per 1 januari 2016 ondergebracht bij Elips Life AG.

Vanaf 2016 voert Ahold Pensioenfonds (voor actieve deelnemers) geen vrijwillige regelingen meer uit.

Wijziging sterftegrondslagen

In september 2016 heeft het Actuarieel Genootschap de nieuwe Prognosetafel 2016 gepubliceerd (voorheen Prognosetafel 2014), gebaseerd op sterfecijfers van de gehele Nederlandse bevolking. Ahold Pensioenfonds maakt een correctie op deze cijfers omdat onze populatie, bestaande uit (ex-)werknemers, gemiddeld langer leeft. Met de komst van de nieuwe Prognosetafel is ook de zogeheten ervaringssterfte (het verschil tussen de levensverwachting van onze deelnemers ten opzichte van de gehele Nederlandse bevolking) opnieuw bepaald.

De overgang naar de nieuwe sterftegrondslagen heeft tot een verhoging van de pensioenverplichtingen geleid van 0,6% (€23 miljoen). De nieuwe Prognosetafel 2016 had een opwaarts effect van 0,4% en de herijkte ervaringssterfte een opwaarts effect van 0,2%. Deze overgang heeft in totaal een neerwaarts effect van 0,6% op de maandelijkse dekkingsgraad.

(Minimaal) vereist eigen vermogen

In de Pensioenwet worden twee vereisten aan het eigen vermogen gesteld, welke gewoonlijk worden uitgedrukt als dekkingsgraadvereisten. Er geldt een "ten minste eis" van 104,7% (2015: 104,7%). Bij overschrijding van dit minimaal vereist eigen vermogen is er sprake van een dekkingstekort.

Daarnaast geldt er een hogere eis, de daadwerkelijk vereiste solvabiliteit, die afhankelijk is van het beleggingsbeleid en de financiële risico's die Ahold Pensioenfonds loopt. Ahold Pensioenfonds kent drie definities ten aanzien van deze vereiste dekkingsgraad:

■ Feitelijke beleggingen per 31 december 2016	115,3%	(2015: 117,2%)
■ Tactische beleggingsportefeuille voor het aankomende jaar	115,2%	(2015: 117,9%)
■ Lange termijn strategische beleggingsportefeuille	118,1%	(2015: 118,7%)

De toetsing aan de solvabiliteitseis uit de Pensioenwet vindt plaats op basis van de tweede definitie (mix voor het aankomende jaar). De eerste en tweede definitie zijn (daarnaast) relevant voor de jaarrekening. De derde definitie wordt door Ahold Pensioenfonds gebruikt bij prognoseberekeningen, waaronder het herstelplan. De bij deze definitie gehanteerde beleggingsportefeuille is het resultaat van de laatstelijk uitgevoerde ALM-studie.

Dekkingstekort & herstelplan

Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2016 niet voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen, verkeert Ahold Pensioenfonds per dat moment in dekkingstekort.

Ahold Pensioenfonds zou bij de start van het boekjaar over het vereist eigen vermogen beschikken als de beleidsdekkingsgraad op 1 januari 2016 minimaal 117,9% zou zijn geweest. De beleidsdekkingsgraad was op dat moment echter 110,7% en dus niet hoog genoeg. Ahold Pensioenfonds heeft daarom in 2016 een actualisatie van het reeds lopende herstelplan bij DNB ingediend. In dat geactualiseerde herstelplan maken wij duidelijk hoe we denken dat de beleidsdekkingsgraad weer boven het vereist eigen vermogen komt. Het herstel zal naar verwachting binnen de wettelijke termijnen plaatsvinden door het verwachte toekomstige rendement en door het niet of gedeeltelijk indexeren van de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen. Gegeven de financiële positie per eind 2016 wordt het herstelplan in 2017 opnieuw geactualiseerd.

Reële dekkingsgraad

De reële dekkingsgraad is de dekkingsgraad waarbij in de verplichtingen de stijging van de prijzen is meegenomen. Een reële dekkingsgraad van 100% zou betekenen dat er voldoende vermogen is om pensioenen volledig te indexeren. Per eind 2016 is de reële dekkingsgraad voor Ahold Pensioenfonds gelijk aan 85% (2015: 89%). De beleidsdekkingsgraad waarboven volledig geïndexeerd kan worden is 123% (2015: 124%).

Risicohouding & haalbaarheidstoets

De betaalbaarheid van pensioenen in combinatie met de (toeslag)ambitie vergt een voldoende hoog rendement op het belegde vermogen. Dit vereist het voeren van een consequent langetermijnbeleid binnen de vastgestelde risicohouding van het Pensioenfonds. Bij het vaststellen van de risicohouding in 2015, na overleg met (toen nog) Ahold en de COR, hebben wij een aantal principes geformuleerd welke nog steeds van kracht zijn:

- de toeslagambitie is 75% van de prijsinflatie;
- tegelijkertijd is de zekerheid van het nominale pensioen belangrijk;
- de premie moet stabiel zijn.

Risicohouding op korte termijn (bandbreedte vereist eigen vermogen)

Op korte termijn komt de risicohouding tot uiting in het vereist eigen vermogen. Op basis van het (dynamisch) beleggingsbeleid van Ahold Pensioenfonds en gegeven de rentetermijnstructuur en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2015, is de bandbreedte voor het vereist eigen vermogen vastgesteld op 14% tot 19%. Het vereist eigen vermogen (tactisch) bedraagt 115,2% per eind 2016 en voldoet daarmee aan de gestelde bandbreedte.

Risicohouding op lange termijn (ondergrenzen pensioenresultaat)

Op lange termijn komt de risicohouding tot uiting in ondergrenzen voor het pensioenresultaat (een maatstaf voor koopkrachtbehoud). De door ons vastgestelde ondergrenzen zijn in onderstaande tabel weergegeven:

Uitgangspositie

Vanuit de evenwichtssituatie:	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op	90,0%
Vanuit de feitelijke financiële positie	Ondergrens bij verwacht pensioenresultaat op	90,0%
	Maximale afwijking van het pensioenresultaat in een slecht weer scenario	25,0%

Rekening houdend met de toeslagambitie (75% van de prijsinflatie) dient de uitkomst van het pensioenresultaat op pensioenfondsniveau gelijk te zijn aan 90%. Het slecht weer scenario wordt gedefinieerd als het scenario waarin geen toeslag verleend kan worden. In dat geval dient ten minste de nominale pensioentoezegging te kunnen worden waargemaakt (zonder te korten). Dit scenario komt overeen met een pensioenresultaat van circa 65%. De maximale afwijking in het slecht weer scenario is daarom 25%.

Haalbaarheidstoets

Het voldoen aan de vastgestelde ondergrenzen wordt jaarlijks geëvalueerd (jaarlijkse haalbaarheidstoets). Het doel van de haalbaarheidstoets is om een uitspraak te doen over de verwachtingen en de risico's van de pensioenambitie over een horizon van 60 jaar. Op basis van de in 2016 uitgevoerde haalbaarheidstoets voldoet Ahold Pensioenfonds aan de gestelde eisen (ondergrens bedroeg 91% en maximale afwijking 22%).

Voorwaardelijke toeslagverlening (indexering)

Ahold Pensioenfonds streeft ernaar de ingegane pensioenen en de opgebouwde aanspraken jaarlijks te compenseren voor de prijsstijgingen in Nederland. De mate van indexering wordt jaarlijks vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van Ahold Pensioenfonds.

Volgens de Pensioenwet mag Ahold Pensioenfonds slechts zoveel indexeren, als we naar verwachting voor de gehele toekomst waar zouden kunnen maken. De beleidsdekkingsgraad waarboven volledig kan worden geïndexeerd ligt voor Ahold Pensioenfonds eind 2016, volgens deze voorwaarde, op circa 123% (2015: 124%). Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% mag in zijn geheel niet worden geïndexeerd.

Gegeven de beleidsdekkingsgraad per eind 2016 hebben wij besloten om per begin 2017 geen indexering toe te kennen. De afgelopen jaren hebben wij als volgt geïndexeerd:

Jaar	Indexering	Stijging van de prijzen*	Beleidsdekkingsgraad
2017	0,00%	0,42%	104,0%
2016	0,00%	0,63%	110,7%
2015	1,05%	1,05%	n.v.t.

* Consumenten Prijs Index - Alle Huishoudens, over de peilperiode oktober tot oktober

Kostendeekkende premie

De (maximale) jaarlijkse pensioenpremie zoals vastgelegd in uitvoeringsovereenkomst A bedroeg in 2016 29,5% van de som van de pensioengrondslagen, met inbegrip van een werknemersbijdrage van 5,3%.

In 2016 is de pensioenpremie toereikend gebleken om de pensioenregeling te financieren. De ontvangen pensioenpremie van € 118 miljoen is groter dan de gedempte kostendeekkende premie van € 103 miljoen. De zuivere kostendeekkende premie is gelijk aan € 132 miljoen. De samenstelling van de kostendeekkende premies is toegelicht onder noot 15 bij de toelichting op de Staat van baten en lasten.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten hebben betrekking op de uitvoering van de pensioenregeling, Overgangsregeling 2006 en diverse arbeidsongeschiktheidsregelingen. Niet alleen de kosten van de uitvoeringsorganisatie zijn hierin begrepen, maar ook de kosten voor ondersteuning van het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan. Ahold Pensioenfonds financiert de uitvoeringskosten middels een opslag in de pensioenpremie van 4%, alsmede uit de vrijval van gereserveerde excassokosten van 3% over de uitkeringen. In navolging op de aanbevelingen van de Pensioenfederatie is hierna een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het kostenresultaat in de tijd.

Bedragen in € x 1.000	2016*	2015	2014	2013	2012
Kostenopslag premies	4.273	4.110	4.583	4.839	4.843
Vrijval pensioenvoorziening	2.535	2.391	2.333	2.230	2.081
Dekking kosten	6.808	6.501	6.916	7.069	6.924
Kosten pensioenuitvoering	-5.332	-5.466	-5.826	-6.090	-6.543
Netto kostenresultaat	1.476	1.035	1.090	979	381

* De samenstelling van de kosten is toegelicht onder noot 18 bij de toelichting op de Staat van baten en lasten.

De kosten kunnen van jaar tot jaar sterk fluctueren, afhankelijk van de in dat jaar uitgevoerde activiteiten en werkzaamheden. Hieronder vallen onder meer het doorvoeren van aanpassingen in pensioenregelingen en wijzigingen in aanvullende regelingen. Vooral de hiermee gemoeide automatiseringskosten zijn veelal significant. In 2016 was het feitelijke kostenniveau € 5,3 miljoen (2015: € 5,5 miljoen) en de gerealiseerde kostendekking € 6,8 miljoen (2015: € 6,5 miljoen).

In lijn met de aanbeveling van de Pensioenfederatie worden in de onderstaande tabel de kosten per jaar getoond; in totaal en per actieve en pensioengerechtigde deelnemer. Aangezien Ahold Pensioenfonds een relatief hoog aandeel gewezen deelnemers heeft, zijn ook de gemiddelde kosten inclusief deze groep opgenomen. De kosten die worden gemaakt voor deze groep zijn overigens gemiddeld lager dan de kosten voor actieve en pensioengerechtigde deelnemers.

	2016	2015	2014	2013*	2012
Kosten pensioenuitvoering x € 1.000 (inclusief kosten bestuursbureau)	5.332	5.466	5.826	6.090	6.543
Totaal aantal actieve en pensioengerechtigde deelnemers	48.788	48.663	47.959	46.704	44.182
Gemiddelde kosten per actieve en pensioengerechtigde deelnemer in €	109	112	121	130	148
Gemiddelde kosten per actieve, gewezen en pensioengerechtigde deelnemer in €	62	64	70	73	80

* Met ingang van 2013 is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie een gedeelte van de algemene kosten toegerekend aan de kosten van vermogensbeheer. Voorheen werden deze kosten volledig toegerekend aan pensioenbeheer. Dit had in 2013 een verlagend effect van € 8 op de kosten per actieve en pensioengerechtigde deelnemer.

Communicatie

Ahold Pensioenfonds informeert deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden over hun pensioen en over zaken die daarmee in verband staan. Algemene informatie over de pensioenregeling en over de financiële positie van Ahold Pensioenfonds is beschikbaar via de website www.aholdpensioenfonds.nl. Voor persoonlijke vragen is een Servicedesk beschikbaar. Daarnaast kunnen alle belanghebbenden zich schriftelijk of per e-mail wenden tot Ahold Pensioenfonds wendend. Ahold Pensioenfonds geeft drie keer per jaar het informatiebulletin "Vroeger of Later" uit. Daarin komen belangrijke pensioentema's aan de orde en wordt de financiële positie van Ahold Pensioenfonds toegelicht. Nieuwe deelnemers ontvangen via het Pensioen 1-2-3 beknopte informatie over de pensioenregeling waartoe zij zijn toegetreden.

Eens in de drie jaar houdt Ahold Pensioenfonds haar communicatiebeleid tegen het licht. De resultaten uit het laatste onderzoek in 2015 zijn verwerkt in het communicatiebeleidsplan 2016-2018. De focus ligt op het verbeteren van de toegankelijkheid en de effectiviteit van de informatie, het verhogen van het pensioenbewustzijn en het creëren van draagvlak voor Ahold Pensioenfonds en de Ahold Delhaize Pensioenregeling. De waardering voor de pensioenregeling en het vertrouwen is groot, maar wel valt te merken dat de vele publiciteit over de financiële positie van pensioenfondsen en de beoogde fundamentele herziening van het pensioen onze deelnemers niet onberoerd laten. Op voorlichtingsbijeenkomsten die Ahold Pensioenfonds in het land organiseert, zijn deze geluiden steeds meer terug te horen. Ook de stelselmatige verhoging van de AOW-leeftijd maakt de deelnemer onzeker over pensioen.

In 2016 is aan de START-brief (1^e brief voor nieuwe deelnemers), die inmiddels uit het Pensioen 1-2-3 bestond, de Pensioenvergelijker toegevoegd. De Pensioenvergelijker is halverwege 2016 beschikbaar gekomen en binnen twee maanden doorgevoerd. De Pensioenvergelijker stelt een nieuwe deelnemer in staat de Ahold Delhaize pensioenregeling op hoofdlijnen te vergelijken met die van zijn vorige werkgever. De iconen, die reeds hun intrede deden in het Pensioen 1-2-3 zijn ook in de Pensioenvergelijker terug te vinden en vanaf 2017 ook in het UPO. De uniformiteit in presentatie moet bijdragen aan herkenbaarheid en daardoor de effectiviteit van de communicatie.

In het afgelopen jaar is tevens een proef uitgevoerd om de gepensioneerden digitaal te benaderen. De Ahold Pensioenplanner heet voortaan Mijn Ahold Pensioen. Voor 2017 staat op stapel om alle (gedeeltelijk) gepensioneerden toegang te geven, naast de actieve deelnemers die al toegang hebben. Deze introductie staat in het licht van de overgang op digitaal communiceren, waarbij informatie digitaal wordt aangeboden tenzij de betrokkene kenbaar maakt prijs te blijven stellen op postverzending. Met de nieuwe Wet Pensioencommunicatie is deze wijze van communiceren – digitaal tenzij de betrokkene postverzending verkiest – aan de orde. Het blijkt in de praktijk nogal wat voeten in de aarde te hebben om dit goed door te voeren. De (wettelijke) eis dat deelnemers op de hoogte moeten worden gesteld van de wettelijk verplichte communicatie speelt daarbij een rol, naast de uitdaging om e-mailadressen te verkrijgen.

In 2016 blijkt ook dat Mijnpensioenoverzicht.nl steeds meer raakt ingeburgerd. Veel deelnemers weten de gang naar dit nationale platform inmiddels te vinden. Het toevoegen van nieuwe functies aan Mijnpensioenoverzicht.nl verloopt echter met enige vertraging. Zo is het tonen van pensioenaanspraken die later (één jaar) en vroeger (twee jaar) dan de AOW ingaan met enige maanden uitgesteld. Het blijft op nationaal niveau een hele uitdaging om de gehele sector nagenoeg gelijktijdig mee te krijgen. Wij merken wel dat het publiek vertrouwen heeft in dit platform. Dit noopt de pensioensector om de eigen besloten omgeving (bij ons Mijn Ahold Pensioen) goed te positioneren ten opzichte van dit nationale initiatief dat vanwege zijn grootschalige en brede opzet minder toegesneden kan zijn op de mogelijkheden van elke afzonderlijke pensioenregeling zoals die van Ahold Delhaize.

Ahold Pensioenfonds beziet voortdurend, en dat is ook in 2016 gebeurd, of alle schriftelijke communicatie inclusief de website nog wel voldoet. Zo is in 2016 met name onderzocht of communicatie “evenwichtig” is, de nieuwe vereiste uit de Wet Pensioencommunicatie. Dit betekent dat zowel voor- en nadelen in communicatie moeten worden meegenomen. Ook de toonzetting van brieven en website is weer onder de loep genomen. Zo kan een verplichting ook als vraag worden geformuleerd. Kleine verschillen in bewoordingen blijken een brief een ander, en veelal vriendelijker, karakter te geven.

Klachten en geschillen

In 2016 is er 1 klacht en zijn er 2 geschillen geweest. De klacht is naar tevredenheid afgehandeld en de geschillen zijn door ons na zorgvuldige afwegingen ongegrond verklaard. De Ombudsman Pensioenen heeft in 2016 geen voorgelegde klachten of geschillen met betrekking tot Ahold Pensioenfonds in behandeling genomen. In 2016 is geen sprake geweest van het opleggen van dwangsommen, boetes en aanwijzingen.

De klachten- en geschillenregeling van Ahold Pensioenfonds wordt nader uitgewerkt in Bijlage 1: Governance & Organisatie.

4. Governance, Risk & Compliance

Governance

Na een gedegen voorbereiding, die al is gestart in 2015, heeft het Bestuur in 2016 besloten een nieuw bestuursmodel in te voeren: het omgekeerd gemengd bestuursmodel. In dit bestuursmodel, dat van start is gegaan in 2017, bestaat het Bestuur uit een Niet-Uitvoerend Bestuur en een Uitvoerend Bestuur. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor het beleid en het besturen van Ahold Pensioenfonds. Het Niet-Uitvoerend Bestuur heeft daarnaast een toezichthoudende rol gekregen. Bij het Uitvoerend Bestuur ligt de focus vooral op de uitvoering van het beleid. Dit bestuursmodel kenmerkt zich door korte lijnen en maakt het Bestuur van Ahold Pensioenfonds slagvaardiger. De belangen van alle belanghebbenden bij het pensioenfonds blijven uiteraard goed gewaarborgd.

De implementatie is geheel volgens plan verlopen. Fondsdocumenten en de voorgestelde bestuurders zijn ruim voor de ingangsdatum van het nieuwe bestuursmodel goedgekeurd door DNB.

Ahold Pensioenfonds volgt de normen die in 2014 door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid zijn vastgelegd in de Code Pensioenfondsen. Enerzijds hebben deze normen betrekking op algemene zaken zoals taken en werkwijzen van de diverse organen van het pensioenfonds, risicomanagement, communicatie, verantwoord beleggen en de rol van de onafhankelijke accountant en actuaar. Anderzijds zijn ze gericht op de inrichting en de organisatie van het pensioenfonds, waaronder benoeming, ontslag en schorsing van bestuursleden, stemverhoudingen, zittingsduur, diversiteit en beloningsbeleid. De Code Pensioenfondsen is leidend, maar niet bindend. Dat betekent dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt.

Ahold Pensioenfonds is slechts op twee punten uit de Code Pensioenfondsen niet geheel compliant. Het gaat hier om de punten 67 en 68, die beide betrekking hebben op diversiteit. De Code schrijft voor dat ten minste één vrouw en één man in het Bestuur en in het VO zitting heeft, en dat ten minste één lid onder de veertig en één lid boven de veertig jaar in het Bestuur en het VO zitting heeft. Aan deze twee normen voldoen wij maar gedeeltelijk. Met ingang van 1 januari 2017 voldoen wij wel aan norm 67. Als onderdeel van ons diversiteitbeleid streeft Ahold Pensioenfonds ernaar om in de toekomst door middel van het invullen van vacatures ook te voldoen aan norm 68.

Integraal Risicomanagement

Het Bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting en de goede werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem ten behoeve van de risico's waaraan Ahold Pensioenfonds is blootgesteld.

Integraal Risicomanagement helpt risico's systematisch te beheersen waardoor er meer zekerheid is dat doelstellingen zullen worden behaald. Het uitgangspunt is dat de risico's in hun samenhang, geformuleerd vanuit de doelstellingen van de organisatie, op een geaccepteerd niveau moeten worden gebracht en gehouden.

De verbeteringen in het risicomanagement systeem dragen verder bij aan het "In Control zijn" van het Bestuur.

A. Doelstellingen Risicomanagement

Realisatie doelstellingen 2016

Gedurende 2016 zijn er belangrijke stappen gezet in het verder inrichten van het risicomanagement systeem en het borgen van risicomanagement in de uitvoeringsorganisatie van Ahold Pensioenfonds. De belangrijkste initiatieven die zijn gerealiseerd zijn:

- Gedurende 2016 is een beleidsdocument Risicomanagement opgesteld en goedgekeurd door het Bestuur, waarin het IRM Framework en de Risicomanagement processen worden beschreven. Onder beschrijving risicomanagement systeem worden de belangrijkste punten vanuit het beleidsdocument kort toegelicht.
- Het beleidsdocument, en daarmee de opzet van het Ahold Pensioenfonds Risicomanagement Framework, is in 2016 getoetst door Internal Audit Ahold Delhaize en als adequaat beoordeeld.
- Het uitvoeren van een gedetailleerde Risk Assessment op alle operationele risico's van de uitvoeringsorganisatie en het updaten van de risico's en beheersmaatregelen op basis hiervan in de Ahold Pensioenfonds Governance Risk and Compliance (GRC) tool. In de GRC tool worden risico's (inclusief inschatting) en beheersmaatregelen (inclusief uitvoering) gestructureerd vastgelegd.
- Bovenstaande Risk Assessment en update van risico's en beheersmaatregelen is uitgevoerd door het lijnmanagement, ondersteund door de tweedelijns risicomanagement-functie. Hiermee is ook invulling gegeven aan het verder borgen van risicomanagement en het daadwerkelijk werken volgens het "three lines of defense model".

- Het zichtbaar en gestructureerd uitvoeren van een groter deel van de beheersmaatregelen in de APF GRC tool.
- Als onderdeel van geïntegreerd risicomanagement is door het Bestuur een SWOT analyse uitgevoerd op een aantal scenario's en voor Ahold Pensioenfondsen als geheel.

Doelstellingen 2017

In 2017 wordt het realiseren en implementeren van alle benoemde verbeterinitiatieven en elementen van geïntegreerd risicomanagement geheel afgerond:

- Naast de operationele risico's worden ook de strategische risico's volledig opnieuw beoordeeld en waar nodig de beheersmaatregelen aangepast. Ook deze beheersmaatregelen zullen worden uitgevoerd en gemonitord in de APF GRC tool.
- Hiermee wordt de Ahold Pensioenfondsen GRC tool volledig gevuld en zal vanaf dat moment het Dashboard vanuit de tool ter beschikking worden gesteld aan het Bestuur om het risicomanagement proces doorlopend te kunnen monitoren. Het Dashboard geeft het Bestuur inzicht in de bruto en netto risico's van APF, de tijdigheid en volledigheid van het uitvoeren en monitoren van beheersmaatregelen en de tijdigheid van het oplossen van control issues.
- Het jaarlijkse Risk Assessment proces met rollen voor het lijnmanagement van de uitvoeringsorganisatie, het Uitvoerend Bestuur, de Auditcommissie en het Bestuur zal conform de beschrijving in het beleidsdocument risicomanagement worden uitgevoerd.

B. Beschrijving risicomanagement systeem

Het Integrated Risk Management (IRM) Framework

Het IRM framework geeft een uniforme structuur aan die wordt gehanteerd voor de invulling van het Integraal risicomanagement.

Het IRM framework is gebaseerd op een aantal principes en best-practices, die alom worden gehanteerd en geaccepteerd voor professioneel risicomanagement. Dit betreft onder andere:

- COSO-ERM model voor Enterprise Risk Management;
- Integraal risicomanagement handreiking opgesteld door de Pensioenfederatie;
- Richtlijnen en aanbevelingen van DNB (onder andere FIRM en FOCUS!)

Reikwijdte en scope

Het IRM Framework omvat een raamwerk voor denkbare en relevante risicocategorieën, die van toepassing zijn op Ahold Pensioenfondsen. Hierbij wordt in grote lijnen onderscheid gemaakt in strategische en operationele risico's. Voor de algemene indeling van de mogelijke risico's wordt gebruik gemaakt van de (algemene) indeling van FIRM zoals is opgesteld door DNB.

Doel van het IRM framework

Het IRM framework draagt bij aan:

- de realisatie van de algemene doelstellingen van Ahold Pensioenfondsen binnen de gestelde kaders;
- het voorkomen van ongewenste verliezen en incidenten die deze doelstellingen niet of niet volledig realiseerbaar maken;
- een continue aandacht van risicobewustzijn bij het Bestuur, het management en de medewerkers en daardoor structuur gericht op kwaliteitsverbetering in de dagelijkse operatie;
- duidelijkheid omtrent verantwoordelijkheid voor risico's en beheersmaatregelen;
- een betere afweging van cost-of-control versus risk exposure bij inrichting van bedrijfsprocessen;
- een risicomanagement proces waarbij sprake is van continuous assurance;
- de borging van naleving van wet- en regelgeving, interne en externe gedragsregels, richtlijnen en regelgeving van toezichthouders en belangenorganisaties.

De toepassing van het integraal risicomanagement bij Ahold Pensioenfondsen tot een verhoogde mate van 'In Control' van het pensioenfondsen. Integraal risicomanagement is volledig geïntegreerd in de organisatie, de processen en systemen, waarbij sprake is van een proactief en gemanaged proces.

Het three Lines of defense model

Als assurance framework zijn bij Ahold Pensioenfondsen drie defensielinies ingericht.

De defensielinies zijn als volgt georganiseerd:

1. Het lijnmanagement is primair verantwoordelijk voor de opzet, het bestaan en de werking van de processen en de bijbehorende beheersmaatregelen (managing the risk);

2. De ondersteunende afdeling Finance & Risk Management (FRM) vormt de tweede lijn. Zij is belast met de opzet, inrichting en naleving van IRM voor geheel Ahold Pensioenfonds. Omdat zij zelf ook een eerstelijns functie verzorgt kan zij geen 'eigen' controle uitvoeren;
3. De derde verdedigingslijn wordt gevormd door:
 - a. Internal Audit Ahold Delhaize: voert periodiek controles uit op de belangrijkste risicogebieden, processen en controls. Tevens controleert Internal Audit daarvan de werking van de 1e en 2e lijn.
 - b. Visitatiecommissie: jaarlijks beoordeelt de visitatiecommissie de algemene gang van zaken en meer in het bijzonder de werking van de risicobeheersing. Met ingang van 2017 vervalt de rol van de visitatiecommissie in verband met het One Tier Board bestuursmodel.

De FRM functie heeft een centrale rol in het bewaken van de kwaliteit van het risicomanagement-systeem van Ahold Pensioenfonds. Binnen deze rol past ook het borgen van de rapportage over risicomanagement als onderdeel van onze interne rapportage (het dashboard) en het toetsen van de invloed van ontwikkelingen in de risico's van Ahold Pensioenfonds op de financiële verslaglegging. Jaarlijks wordt door FRM getoetst of onze externe rapportage (jaarverslag en jaarrekening) voldoet aan wet- en regelgeving, waarbij ook wordt gekeken naar de rapportagevereisten op het gebied van risicomanagement.

De Compliance Officer van Ahold Pensioenfonds bewaakt samen met de Manager Legal Affairs ook de naleving van wet- en regelgeving in bredere zin. Het in 2015 ontwikkelde Compliance Framework biedt een goede structuur hiertoe.

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad is uiteraard de belangrijkste "Key Risk Indicator" voor Ahold Pensioenfonds. De dekkingsgraad wordt wekelijks berekend en is een belangrijk onderdeel van de interne maand- en kwartaalrapportages. In de kwartaalrapportages wordt een vergelijking gemaakt met het vereist eigen vermogen waarin de belangrijkste risicofactoren worden gekwantificeerd. Het vereist eigen vermogen op basis van de tactische portefeuillemix en op basis van de feitelijke mix wordt op kwartaalbasis berekend.

C. Risicoprofiel

Het risicoprofiel van Ahold Pensioenfonds omvat de diverse risicocategorieën die door DNB binnen de risicoanalysemethode FIRM (Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode) worden onderscheiden. Deze zijn onder te verdelen in de volgende categorieën:

Financiële risico's:

1. Matching- / Renterisico
2. Marktrisico
3. Kredietrisico
4. Verzekeringstechnisch risico

Niet financiële risico's

5. Omgevingsrisico
6. Operationeel risico
7. Uitbestedingsrisico
8. IT risico
9. Integriteitsrisico
10. Juridisch risico
11. Communicatie risico

De definitie als ook de wijze waarop het Bestuur het beleid ten aanzien van betreffend risico heeft vorm gegeven is uitgewerkt in Bijlage 3: Risicoprofiel Ahold Pensioenfonds.

Compliance

Per 1 januari 2017 is een onafhankelijke Compliance Officer benoemd. Gedurende 2016 werd deze rol nog ingevuld door één van de MT leden van de uitvoeringsorganisatie.

Het compliance framework, een totaal overzicht van alle beleidsdocumenten en procedures binnen APF, is gedurende het jaar conform planning geactualiseerd.

De Systematisch Integriteits Risico Analyse (SIRA) is besproken in het Bestuur en waar nodig aangepast aan nieuwe ontwikkelingen en gewijzigde inzichten.

5. Samenvatting realisatie doelstellingen 2016

Thema's	Doelstellingen	Initiatieven 2016	Realisatie
BELEGGINGEN			
Een optimaal balansbeheer- en beleggingsbeleid	Het beleggings- en balansbeheerbeleid wordt vastgesteld en uitgevoerd op basis van de risicohouding van de diverse belanghebbenden en de indexatie-doelstellingen.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Afronding implementatie van het nieuwe strategische beleggingsbeleid door selectie hypotheekfonds ■ Voorbereiding op EMIR, de Europese regelgeving voor derivaten ■ Aanpassingen van het dynamisch beleid voor het afdekken van renterisico's ■ Op een zo efficiënt mogelijke wijze uitvoeren van de strategische en dynamische wijzigingen in de asset allocatie 	In 2016 is het hypotheekfonds van Aegon geselecteerd. De infrastructuur voor het verhandelen van swaps onder EMIR is aangelegd en getest. Het dynamisch afdekken van de renterisico's gebeurt nu aan de hand van aangepaste, lagere renteniveaus.
Verantwoord beleggen	Het (verantwoord) beleggingsbeleid van Ahold Pensioenfondsen sluit aan bij het Responsible Retailing-beleid van Ahold Delhaize.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Onderzoek naar de mogelijkheden van impact investing, rekening houdend met de thema's van het Responsible Retailing-beleid van Ahold Delhaize. ■ Onderzoeken en eventueel implementeren van een verklaring van een externe onafhankelijke accountant bij ons beleggingsbeleid ■ Onderzoek naar een dialoog met de deelnemers en pensioengerechtigden over het verantwoord beleggingsbeleid 	Na overleg met de deelnemers is de transparantie over het verantwoord beleggingsbeleid op de website vergroot. Het pensioenfonds heeft de UN PRI, de verantwoord beleggingsprincipes van de VN ondertekent, en zal over de naleving verantwoording afleggen via een transparency report.
PENSIOEN EN UITVOERING			
Betere service aan klanten	Een hoge mate van klanttevredenheid over de uitvoering van de regeling en de service van de uitvoeringsorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Uitrol van Pensioen 1-2-3 ■ Digitale informatie voorziening ■ Verdere vereenvoudiging van de regelingen (onder andere WIA CAO) 	Nieuwe deelnemers ontvangen de Pensioen 1-2-3. Daaraan is in 2016 de Pensioenvergelijker toegevoegd. Er is een proef onder de pensioengerechtigden gehouden over digitale communicatie. Tevens zijn enkele vereenvoudigingen aangebracht in de arbeidsongeschiktheidsregelingen, wat de communicatie aan deelnemers ten goede komt.

Thema's	Doelstellingen	Initiatieven 2016	Realisatie
Optimalisatie uitvoeringskosten	Het kostenniveau van de uitvoering, inclusief de kosten voor vermogensbeheer dient in evenwicht te staan met de doelmatigheid daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Benchmark uitvoeringskosten in combinatie met het bespreken van het Budget 2017 in het Bestuur. ■ Tevens onderzoeken van de mogelijkheden voor een externe benchmark. ■ Als onderdeel van het Budgetproces 2017 het benoemen van eventuele kostenreductiedoelstellingen voor 2017. 	Benchmark wordt uitgevoerd. Daarbij kan worden geconcludeerd dat de uitvoeringskosten een dalende trend laten zien, in absolute waarden en in kosten per deelnemer. Voor 2017 zijn verdere besparingsmogelijkheden geïdentificeerd.
GOVERNANCE, RISK & COMPLIANCE			
Governance	Realisatie omgekeerd gemengd bestuursmodel	<ul style="list-style-type: none"> ■ Voorbereiden en implementeren nieuw bestuursmodel 	Nieuwe bestuursmodel is succesvol geïmplementeerd. Volgens planning zijn alle nieuwe fondsdocumenten en bestuurders goedgekeurd door DNB.
Beter risico-management	Het hebben van een actueel, volledig en samenhangend beeld van alle relevante risico's en zorgen voor passende beheersingsmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Workshop Risk Management MT inclusief afspraken maken over de borging en de organisatie ■ Gebruik gaan maken van nieuwe functionaliteiten in de GRC Tool zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Het Risk dashboard - Het registreren en opvolgen van control issues 	De belangrijkste verbeteringen gerealiseerd in 2016 zijn: <ul style="list-style-type: none"> ■ Uitvoeren van een Risk Assessment en update beheersmaatregelen ■ Borgen van de uitvoering van risicomanagement bij de eerstelijns managers van de uitvoeringsorganisatie ■ Zichtbaar uitvoeren en monitoren van de beheersmaatregelen in de GRC tool.

Verwachte gang van zaken in 2017

De eerste maanden van 2017 laten een stijging zien van de rente. Als gevolg daarvan is de beleidsdekkingsgraad gestegen waardoor het pensioenfonds inmiddels weer uit dekkingstekort is geraakt. Omdat Ahold Pensioenfonds eind 2016 een dekkingstekort heeft en de uitvoeringsovereenkomst tussen Ahold Pensioenfonds en Ahold Delhaize voor zo een situatie een bepaling omvat ten aanzien van een (gemaximeerde) bijstorting, zijn Ahold Pensioenfonds en Ahold Delhaize N.V. in overleg over de omvang van de bijstorting. De bijstorting ondersteunt eveneens het herstel van de financiële positie van Ahold Pensioenfonds.

Doelstellingen 2017

De strategie van Ahold Pensioenfonds is afgeleid van de geformuleerde missie en visie en wordt driejaarlijks vastgesteld. De volgende doelstellingen zijn geformuleerd rond het thema "Elke dag beter".

Thema's	Doelstellingen	Initiatieven 2017
BELEGGINGEN		
Een optimaal balansbeheer- en beleggingsbeleid	Het beleggings- en balansbeheerbeleid wordt vastgesteld en uitgevoerd op basis van de risicohouding van de diverse belanghebbenden en de indexatie- doelstellingen.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Opstarten van de ALM-studie met het vaststellen van de risicohouding en het beleggingsuniversum. ■ Actualiseren investment beliefs en opstellen fee principles ■ Aanpassen van het collateral- en liquiditeitsmanagement in het kader van EMIR. ■ Integratie van de obligatie- en renteswapportefeuille in één mandaat
Verantwoord beleggen	Het (verantwoord) beleggingsbeleid van Ahold Pensioenfonds sluit aan bij het Responsible Retailingbeleid van Ahold.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Analyse van de klimaatrisico's en de beleggingsmogelijkheden om deze risico's te verminderen. ■ Beleid aansluiten bij het aangepaste Sustainable Retailing beleid van Ahold Delhaize.
PENSIOEN EN UITVOERING		
Betere service aan klanten	Een hoge mate van klanttevredenheid over de uitvoering van de regeling en de service van de uitvoeringsorganisatie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Digitale informatieverstrekking aan pensioengerechtigden en actieven ■ Realisatie vernieuwde UPO 2017 ■ Pensioenleeftijd naar 68 jaar inclusief omzetting van de opgebouwde aanspraken ■ Verdere vereenvoudigingen doorvoeren ■ Brede ontwikkeling van medewerkers
Optimalisatie uitvoering	Het kostenniveau van de uitvoering, inclusief de kosten voor vermogensbeheer dient in evenwicht te staan met de doelmatigheid daarvan.	<ul style="list-style-type: none"> ■ Selectie en mogelijk transitie Custodian ■ Optimaliseren contract management ■ Verbeteren project management ■ Verbeteren management informatie, waaronder externe benchmark rapportage ■ Verder optimaliseren van de werkprocessen voor de pensioenadministratie met behulp van workflowtooling
GOVERNANCE, RISK AND COMPLIANCE		
Beter risico-management	Het hebben van een actueel, volledig en samenhangend beeld van alle relevante risico's en zorgen voor passende beheersingsmaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Inrichting en gebruik GRC tool ■ Implementeren IRM Dashboard ■ Monitoren Control issues ■ Update SWOT-analyse ■ Borgen continuïteit systemen & dataprivacy
Efficiënt bestuursmodel	Een deskundig en slagvaardig bestuur waar de belangen van alle belanghebbenden evenwichtig worden afgewogen	<ul style="list-style-type: none"> ■ Implementatie van een effectief opererend OTB-model ■ Het selecteren van een jongere als kandidaat voor het Bestuur.

Verslag van de Visitatiecommissie

Het Bestuur heeft aansluitend op een selectieprocedure en na een bindend advies van het Verantwoordingsorgaan de volgende Visitatiecommissie benoemd: De heren E.R. Capitain, G.E. van de Kuilen en J.W. Herder.

De Pensioenwet geeft aan dat de Visitatiecommissie toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken, adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

De Code Pensioenfondsen voegt daaraan toe: de Visitatiecommissie draagt bij aan het effectief en slagvaardig functioneren van het pensioenfonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering. Naast de hiervoor vermelde zaken betreft de Visitatiecommissie de volgende onderwerpen in haar toezicht: het functioneren van de governance en van het Bestuur, de transparantie en begrijpelijkheid van de communicatie, de naleving van de Code Pensioenfondsen en cultuur en gedrag van het pensioenfonds. Meer generieke onderwerpen als cultuur, gedrag, integere bedrijfsvoering en evenwichtige belangenafweging lopen als rode draad door het onderzoek. Daarnaast zijn de volgende specifieke thema's behandeld:

- Evaluatie en follow-up bevindingen visitatie 2015;
- Ontwikkeling van risicomangement;
- Governance: inrichting en toekomst van het pensioenfonds;
- Code Pensioenfondsen: implementatie en opvolging;
- Evaluatie vermogensbeheer;
- Communicatiebeleid en uitvoering.

Bij het uitoefenen van intern toezicht hanteert de Visitatiecommissie de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector (VITP)-Toezichtcode als normenkader.

Het rapport is tot stand gekomen op basis van ontvangen documentatie, interviews met verschillende betrokkenen bij Ahold Pensioenfondsen en onderling overleg.

De waarnemingsperiode van de visitatie is van november 2015 tot oktober 2016.

De Visitatiecommissie draagt de verantwoordelijkheid voor de visitatie conform het bepaalde in de Pensioenwet, onverlet de eigen bestuurlijke en toezichthoudende verantwoordelijkheden van het Bestuur, het Verantwoordingsorgaan, de onafhankelijk accountant, de certificerend actuaris en de toezichthouders.

Algehele conclusie:

Ahold Pensioenfondsen heeft het afgelopen jaar het nieuwe bestuursmodel ingericht, te weten het omgekeerd gemengd model. Ahold Pensioenfondsen heeft dit proces zorgvuldig ingeregeld. Er is een projectmanager aangetrokken en er heeft constructief overleg met de stakeholders (VO, COR, Ahold Delhaize en DNB) plaats gevonden. Daarnaast zijn alle relevante documenten aangepast zodat Ahold Pensioenfondsen per 1 januari 2017 met het nieuwe bestuursmodel van start kan gaan. Dit betekent dat er een Uitvoerend Bestuur komt bestaande uit drie leden, thans werkzaam in het managementteam van het bestuursbureau en een Niet-Uitvoerend Bestuur, bestaande uit vier bestuursleden en een onafhankelijk voorzitter. Het voltallige bestuur zal daarmee bestaan uit acht leden.

Op operationeel gebied is ook in 2016 weer de nodige verbetering te zien, met name op risicomangement gebied zijn er weer stappen gezet.

De Visitatiecommissie concludeert dat, evenals vorig jaar, het Bestuur 'in control' is.

Met betrekking tot het nieuwe bestuursmodel wil de visitatiecommissie er op wijzen dat de nieuwe rollen ook geformaliseerd dienen te worden middels vergaderstructuren, nieuwe procuratie en een periodieke evaluatie van de werking van het bestuursmodel. Bovendien krijgen zowel de uitvoerende als de niet-uitvoerende bestuurders een andere rol dan ze thans hebben. Daarmee zal ook een andere groepsdynamiek ontstaan. Dit alles vergt aanpassingen in gedrag en cultuur, zeker ook vanwege de "dubbelrol" van de niet-uitvoerende bestuursleden (zowel toezichthoudend als besturend).

Met de invoering van de One Tier Board is het intern toezicht in het Bestuur verankerd en is een jaarlijkse visitatie dus vanaf 2017 niet meer aan de orde.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn:

Evaluatie en follow up vorige visitatie:

De follow-up door het Bestuur op het rapport 2015 van de Visitatiecommissie is adequaat. Voor zover aanbevelingen niet zijn opgevolgd, zijn daarvoor valide verklaringen gegeven.

Risicomanagement

- IRM heeft dit jaar weer veel aandacht gekregen en de inrichting is verder ontwikkeld middels een beleidsdocument, het implementeren van een aantal risicomanagement processen en verdere awareness en training van het Bestuur. Het risk committee evolueert naar bestuursniveau. De daadwerkelijke invulling van het IRM-dashboard moet nog plaats vinden. Het risicomanagement is van een voldoende hoog niveau.

Aanbevelingen:

- Stem gewenste inhoud en inrichting van het IRM-dashboard vooraf af in het Bestuur / Auditcommissie. Bespreek de mogelijkheid van opnemen van zoveel mogelijk facetten die van invloed zijn op het risicomanagement systeem (onder andere ontwikkeling restrisico versus risk appetite, risicoparagrafen, CRSA, externe invloeden/eisen toezichthouders, scenario-analyse / samenlopen risico's, incidenten, voortgang roadmap).
- Blijf kritisch bij het invullen van beoogd volwassenheidsniveau 4 voor IRM en weeg daarbij de additionele kosten af tegen de te bereiken en - conform risk appetite gewenste - extra zekerheid.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is zorgvuldig opgezet, Er is aandacht voor MVB-beleid in lijn met het beleid van de sponsor en Ahold Pensioenfonds weet welke alternatieven beschikbaar zijn voor de verschillende dienstverleners.

Governance

Het proces naar het nieuwe bestuursmodel is zorgvuldig doorlopen en alle stakeholders zijn er tijdig bij betrokken en goed geïnformeerd.

De implementatie van de Code Pensioenfondsen is voldoende onderbouwd in een beleidsdocument en hier wordt voldoende aandacht aan gegeven in het jaarverslag.

Het Bestuur acteert kritisch en professioneel. De uitdaging is om deze kwaliteiten te continueren in het nieuwe bestuursmodel waarbij zowel de uitvoerende als niet-uitvoerende bestuurders een andere rol krijgen.

Aanbevelingen:

- Maak een procuratiedocument waarin heldere afspraken staan over de verdeling van rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen uitvoerend en niet-uitvoerend bestuurders.
- Stel een heldere bestuurlijke jaaragenda op waarbij duidelijk is welke onderwerpen (en diepgang daarbij) voor respectievelijk het Uitvoerend en het Niet-Uitvoerend Bestuur aan de orde zijn.
- Geef iets meer aandacht aan de uitwerking van verschillende notulen. In de verslagen (met name van het verantwoordingsorgaan) kan er beter uitgewerkt worden hoe de vraagstelling is geweest en welke antwoorden zijn gegeven.
- Laat het verantwoordingsorgaan binnen zijn eigen competentievisie onderzoeken of er trainingen op gebied van vaardigheden zijn om hun taak naar hun oordeel adequaat uit te oefenen. Daarnaast kunnen aparte afspraken met de onafhankelijke accountant en certificerend actuaris worden gemaakt door het verantwoordingsorgaan in het kader van het jaarwerk.

Communicatiebeleid

Het communicatiebeleid is ambitieus en professioneel opgezet. Het beleidsplan loopt tot 2018 en er zal geen tussentijdse evaluatie plaats vinden. De verdere digitalisering heeft hierbij prioriteit.

Aanbeveling:

- Onderzoek of tussentijdse evaluatie meerwaarde voor de realisatie van het communicatieplan heeft.

Het Bestuur heeft de voorzitter van de visitatiecommissie, E. Capitain, gevraagd voor het Niet-Uitvoerend Bestuur gedurende een jaar als klankbord te fungeren inzake de overgang per 1 januari 2017 naar het omgekeerd gemengd model. Aangezien beide rollen het intern toezicht betreffen, ziet de commissie hier geen belemmering in; het geeft een natuurlijke overdracht van de follow-up op de aanbevelingen van deze visitatie.

De Visitatiecommissie bedankt het Bestuur, het Verantwoordingsorgaan en het Bestuursbureau van Ahold Pensioenfonds voor de positieve en open medewerking.

De Visitatiecommissie
Zaandam, januari 2017

Reactie Bestuur op rapportage Visitatiecommissie

Als Bestuur hebben we met belangstelling kennis genomen van het rapport van de Visitatiecommissie. We spreken onze waardering uit voor de tijd en aandacht die door een ieder aan de visitatie is besteed. Het nieuwe Bestuur wordt tevens ondersteund (geadviseerd) door een Auditcommissie die ondermeer zal toezien op de implementatie van de aanbevelingen van de Visitatiecommissie.

Accountants- en actuariële controle

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. heeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds Ahold gecontroleerd. De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen onder de Overige Gegevens.

Over de pensioen- en arbeidsongeschiktheidspensioenverplichtingen is een verklaring afgegeven door de certificerend actuaris (Towers Watson Netherlands B.V.). De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien, toereikend vastgesteld.

De beleidsdekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds Ahold op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Het aanwezige eigen vermogen per balansdatum is naar het oordeel van de actuaris lager dan het vereist eigen vermogen.

De actuaris heeft voorts geconcludeerd dat de ontvangen pensioenpremie in 2016 toereikend was en dat het beleggingsbeleid in overeenstemming was met de Prudent Person regelgeving.

De verklaring van de actuaris is opgenomen op bladzijde 66.

Zaandam, 29 maart 2017

Het Bestuur van Ahold Pensioenfonds,

C.W. Dik (onafhankelijke voorzitter)

E. Huizing

F.J. Jansen

P.J. Lindenberg

K. Miedema

A.M. Nolet

R.C. Pijst

J. de Waal

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur legt verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Voor de uitvoering van die taak wordt het Verantwoordingsorgaan in iedere vergadering geïnformeerd over de gang van zaken. Ook heeft het Verantwoordingsorgaan toegang tot alle relevante documenten. De beweegredenen van het Bestuur om tot besluitvorming te komen alsmede de gevolgen van de te nemen besluiten worden uitvoerig besproken. In 2016 is verantwoording afgelegd over tal van belangrijke onderwerpen, zoals de financiële positie, het beleggingsbeleid, informatiebeveiliging, integriteit en belangenverstrengeling en het communicatiebeleid. In 2016 is het Verantwoordingsorgaan zeven keer in vergadering bijeen geweest, waarvan twee keer samen met het Bestuur.

Een belangrijk aandachtsgebied in de besluitvorming in 2016 was het besluit om het bestuursmodel van Ahold Pensioenfonds aan te passen. Het wijzigen van het bestuursmodel en de keuzes die daarbij zijn gemaakt zijn uitgebreid aan bod gekomen tijdens de vergaderingen. Ahold Pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds met een sterke betrokkenheid van de werknemers, de pensioengerechtigden en de werkgever. Evenwichtige belangenbehartiging is daarmee een belangrijk aandachtspunt. Het Verantwoordingsorgaan is gedurende het traject steeds met het Bestuur in gesprek geweest over de ontwikkeling van het nieuwe bestuursmodel en heeft het Bestuur daarbij geadviseerd over alle besluitvorming die in dat kader aan de orde is geweest.

Het Verantwoordingsorgaan heeft het Bestuur in 2016 ook geadviseerd over andere belangrijke (beleids)beslissingen, bijvoorbeeld op het gebied van het beleggingsbeleid, het onafhankelijkheidsbeleid en de opzet van de visitatie en de inrichting van de Visitatiecommissie.

In het kader van de verdere ontwikkeling van het Verantwoordingsorgaan zijn in 2016 goede stappen gezet. Het Verantwoordingsorgaan heeft de eigen competentievisie herzien. Naast de opleidingsdag met het Bestuur hebben de leden van het Verantwoordingsorgaan op individuele basis de nodige relevante opleidingen gevolgd. De gezamenlijke bijeenkomsten, voorafgaand aan iedere vergadering, zijn in 2016 voortgezet. Dit biedt het Verantwoordingsorgaan de gelegenheid om de informatie vanuit het Bestuur uitgebreid te bespreken en de vergaderingen gezamenlijk voor te bereiden. Het Verantwoordingsorgaan is mede daardoor goed in staat geweest om haar taak te vervullen.

Voor 2017 heeft het Verantwoordingsorgaan wederom enkele thema's vastgesteld. Zo zal de implementatie en de werking van het nieuwe bestuursmodel kritisch worden gevolgd. Daarnaast gaat bijzondere aandacht uit naar het communicatiebeleid, dat in 2017 verder wordt ontwikkeld en waarbij stevig wordt ingezet op nieuwe technieken, zoals digitaal communiceren met deelnemers en pensioengerechtigden.

Het Verantwoordingsorgaan heeft de samenwerking in 2016, met zowel het Bestuur als de uitvoeringsorganisatie, zeer op prijs gesteld. Het is de ambitie van het Verantwoordingsorgaan om de goede samenwerking in 2017 voort te zetten.

In 2016 hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de bezetting van het Verantwoordingsorgaan.

Oordeel Jaarverslag

Gezien de inhoud van de verstrekte documenten, de in de vergadering gegeven toelichting en de verkregen antwoorden op aanvullende vragen is het Verantwoordingsorgaan van oordeel dat het Bestuur de aan haar toebedeelde taken naar behoren heeft uitgevoerd en daarbij een evenwichtig beleid heeft gevoerd.

Jaarrekening 2016

Balans

(x € 1.000 na resultaatsbestemming)

Activa

		31-12-2016	31-12-2015
<u>Beleggingen</u>			
Vastgoed		152.055	204.584
Aandelen		994.612	755.247
Alternatieve beleggingen		97.256	104.897
Vastrentende waarden		2.778.491	2.672.998
Grondstoffen		-	-
Leningen op schuldbekentenis		8.425	8.459
Deposito's		325.970	34.282
Derivaten	13	166.495	180.457
	6	4.523.304	3.960.924
<hr/>			
Lopende interest	6	47.540	52.329
Vorderingen en overlopende activa	7	3.427	1.685
Liquide middelen	8	117.150	95.697
		4.691.421	4.110.635

Passiva

		31-12-2016	31-12-2015
<u>Stichtingskapitaal en reserves</u>			
Stichtingskapitaal		-	-
Algemene reserve		274.703	261.818
	9	274.703	261.818
<hr/>			
<u>Technische voorzieningen</u>			
Voorziening pensioenverplichtingen		3.915.548	3.484.551
Voorziening arbeidsongeschiktheidspensioen		47.031	52.080
Voorziening toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid		54.396	49.272
	10	4.016.975	3.585.903
<hr/>			
Langlopende schulden	11	138.855	131.443
Derivaten	13	212.531	121.121
Kortlopende schulden en overlopende passiva	12	48.357	10.350
		4.691.421	4.110.635

Staat van baten en lasten

(x €1.000)

Baten

		2016	2015
Bijdragen van werkgever en werknemers	15	132.790	129.082
Beleggingsopbrengsten	16	403.054	-49.631
Overige opbrengsten	17	114	18
Totaal baten		535.958	79.469

Lasten

		2016	2015
Pensioenuitkeringen en afkopen	18	85.669	84.564
Pensioenuitvoeringskosten	19	5.332	5.466
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen	10		
Pensioenopbouw		111.056	93.054
Financiering pensioenopbouw AO-deelnemers		-	68
Indexering en overige toeslagen		-	-
Rentemutatie		-2.181	6.094
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-88.317	-85.283
Wijziging marktrente		386.379	256.517
Wijziging actuariële uitgangspunten		20.901	-
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten		1.297	3.183
Toekenning uit hoofde van Overgangsregeling 2006		11.817	10.873
Overige mutaties		-9.880	-3.156
Saldo van waardeoverdrachten	20	-1.256	-2.971
Overige lasten	21	2.256	1.003
Totaal lasten		523.073	369.412
Saldo van baten en lasten		12.885	-289.943
Resultaatbestemming		2016	2015
(Mutatie) Algemene reserve	22	12.885	-289.943

Overzicht kasstromen

(x € 1.000)

	2016	2015
Kasstroom pensioenactiviteiten		
Ontvangen bijdragen werkgever en werknemers	137.901	141.183
Ontvangen overige opbrengsten	-1.560	-3.721
Ontvangen pensioenoverdrachten	3.131	3.987
Betaalde pensioenuitkeringen en afkopen	-87.932	-87.626
Betaalde pensioenoverdrachten	-1.629	-1.012
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-5.554	-3.512
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	44.357	49.299
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	123.397	123.632
Aankoop beleggingen	-1.940.264	-3.179.516
Verkopen en aflossingen van beleggingen	1.795.807	3.047.527
Betaalde kosten vermogensbeheer	-1.844	-1.704
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-22.904	-10.061
Kasstroom	21.453	39.238
Liquide middelen begin van het jaar	95.697	56.459
Liquide middelen einde van het jaar	8	117.150

Toelichting balans en staat van baten en lasten

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

In de jaarrekening zijn de cijfers opgenomen van Ahold Pensioenfonds, statutair gevestigd aan de Provincialeweg 11 te Zaandam en ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder registratienummer 41231396. Het doel van Ahold Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt Ahold Pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Het fonds voert de Nederlandse pensioenregelingen uit van Ahold Delhaize.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in euro's. De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610, Pensioenfonds. Alle beleggingen zijn voor rekening en risico van Ahold Pensioenfonds, met uitzondering van de beleggingen die verband houden met de uitvoering van Overgangsregeling 2006, zoals onderstaand toegelicht.

Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen verkrijgingsprijs. De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "schattingwijzigingen".

Schattingswijziging

In het verslagjaar zijn de grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen aangepast in verband met:

- De overgang op nieuwe sterftegrondslagen. Dit betreft een gecombineerd effect van overgang naar de nieuwe Prognosetafel (2016) van het Actuariel Genootschap (effect van € 14 miljoen) en bijbehorende herijkte ervaringssterfte (effect van € 9 miljoen). Tezamen heeft dit geresulteerd in een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 23 miljoen.
- De overgang op een voorwaardelijk indexeringsregime voor de ingegane WAO-uitkeringen. Met inbegrip van een compensatie (eenmalige verhoging van de WAO-uitkeringen) die hiermee gepaard ging, heeft dit per saldo geresulteerd in een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 2 miljoen.

Deze effecten zijn in de staat van baten en lasten van 2016 verwerkt. Ze maken onderdeel uit van de post 'Wijziging grondslagen', ad € 21 miljoen negatief, in het verloop van de voorzieningen (zie toelichting 8. Technische Voorzieningen).

2.3 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het Bestuur van Ahold Pensioenfonds zich verschillende oordelen en maakt schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

2.4 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Ahold Pensioenfondsen zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.5 Vreemde valuta's

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van Ahold Pensioenfondsen. Bedragen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de per balansdatum geldende wisselkoersen. Transacties in vreemde valuta tijdens de verslagperiode worden omgerekend tegen de koers die geldt op de datum van de transactie. Koersverschillen die voortvloeien uit de omrekening per balansdatum en het moment van de transactie worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

2.6 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Ahold Pensioenfondsen en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

2.7 Overgangsregeling 2006

Overgangsregeling 2006, die in het Pensioenreglement 2006 is geïntroduceerd naar aanleiding van de Wet VPL, wordt uitgevoerd voor rekening en risico van de werkgever. De ontvangen premies worden aangehouden als langlopende schuld. De regeling is afgesplitst van het vermogen van Ahold Pensioenfondsen, kent een eigen beleggingsbeleid en wordt niet betrokken in de berekening van de dekkingsgraad. De gelden dienen uitsluitend ter financiering van de koopsommen voor de onvoorwaardelijke pensioenaanspraken conform Overgangsregeling 2006. De werkgever heeft richtlijnen opgesteld met betrekking tot de wijze waarop Ahold Pensioenfondsen de gelden belegd. De richtlijnen zijn opgesteld met inachtneming van de voorwaarden die worden gesteld aan het op prudente wijze beleggen van (pensioen)geld. Het beleggingsrisico en de eventueel daarmee verband houdende toekomstige tekorten en overschotten komen voor rekening van de werkgever.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Beleggingen voor rekening en risico van het pensioenfondsen

Methodiek bepaling marktwaarde

Bij de waardering van de beleggingen van de stichting is voor het grootste deel gebruik gemaakt van marktnoteringen, met uitzondering van leningen op schuldbekentenis, alternatieve beleggingen, en niet-beursgenoteerd vastgoed die op basis van waarderingsmodellen en -technieken zijn gewaardeerd.

Vastgoed Onder vastgoed vallen de participaties in vastgoedbeleggingsmaatschappijen en vastgoedinvesteringen die via een fonds worden gehouden. Beursgenoteerde participaties in vastgoedbeleggingsmaatschappijen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. Niet-beursgenoteerde participaties worden gewaardeerd tegen de laatst gerapporteerde intrinsieke waarde.

Aandelen Beursgenoteerde aandelen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum, waarbij de koers van de beurs wordt gekozen waarop het aandeel het meest wordt verhandeld. Worden aandelen verkregen uit een zogenoemd keuzedividend, dan wordt het keuzebedrag in contanten beschouwd als inkomsten uit beleggingen. De marktwaarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat Ahold Pensioenfondsen heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden en deposito's Beursgenoteerde vastrentende waarden, deposito's en participaties in beleggingsinstellingen –zijn gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de beurswaarde per balansdatum. De waarde van niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op de intrinsieke waarde van de participatie.

De lopende interest op vastrentende waarden wordt apart gepresenteerd onder 6. Beleggingen.

Leningen op schuldbekentenis worden gewaardeerd tegen de contante waarde van toekomstige termijnen van rente en aflossing en exclusief lopende rente. Bepaling van de contante waarde gebeurt op basis van een rekenrente die gelijk is aan de geldende marktrente van soortgelijke leningen met een gelijke looptijd.

Derivaten Ahold Pensioenfonds gebruikt derivaten in de vorm van valutacontracten en renteswaps. De valutacontracten worden gewaardeerd tegen de netto contante waarde van de toekomstige contractuele koersen onder aftrek van de termijenkoersen per balansdatum. De renteswaps zijn gewaardeerd tegen de netto contante waarde van de toekomstige cashflows tegen de rentetarieven die gelden per balansdatum op basis van de "zero coupon curve". Deze waarde is een neutrale benadering van de waarde van de contracten op balansdatum. Derivaten met een negatieve waarde worden gepresenteerd als schuld. In de verloopstaten inzake derivaten zijn de aan- en verkopen van derivaten alsmede de resultaten hierop gesaldeerd weergegeven.

Overige beleggingen Onder beleggingen in de rubriek 'Alternatieve beleggingen' vallen beleggingen die niet in de andere categorieën thuishoren. Het gaat veelal om niet-beursgenoteerde beleggingen als private equity-fondsen en mezzanine beleggingsstructuren. Deze beleggingen worden gewaardeerd tegen de laatst gerapporteerde intrinsieke waarde.

Uitgeleende effecten zijn opgenomen tegen beurswaarden onder de respectievelijke categorieën, indien het economisch belang van deze effecten bij Ahold Pensioenfonds blijft berusten.

Ontvangen onderpand waarvan het economisch belang niet bij Ahold Pensioenfonds rust, wordt niet op de balans opgenomen. Hypothecaire leningen, deposito's en kasgeldleningen zijn opgenomen tegen nominale waarde, waar nodig onder aftrek van eventuele voorzieningen voor oninbaarheid.

3.2 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, gewoonlijk de nominale waarde. Na eerste verwerking zijn vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

3.3 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder liquide middelen zijn opgenomen die kas- en banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn dan wel een looptijd korter dan 12 maanden hebben. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courant schulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

3.4 Stichting kapitaal en reserve

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

3.5 Technische voorzieningen

De technische voorzieningen voor risico van Ahold Pensioenfonds worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke (pensioen)verplichtingen. Bij de berekening van de technische voorzieningen is uitgegaan van de op de balansdatum geldende reglementen en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. De technische voorzieningen worden berekend op basis van bepaalde actuariële en economische uitgangspunten.

De voorziening pensioenverplichtingen is onder te verdelen in:

- Voorziening pensioenverplichtingen;
- Arbeidsongeschiktheidspensioen;
- Toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid.

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverlichtingen omvat de volgende pensioenen:

- Ouderdomspensioen;
- Partnerpensioen;
- Wezenpensioen;
- Ingegane pensioenen uit Overgangsregeling 2006.

Interest

Conform de door De Nederlandsche Bank gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur per einde van het betreffende boekjaar (volgens Ultimate Forward Rate (UFR) methodiek).

Sterfte

Als basis voor 2016 worden de Prognosetafels 2016 (AG-tafels) zonder leeftijdsterugstellingen gehanteerd. De genoemde tafels zijn per leeftijd gecorrigeerd met de voor Ahold Pensioenfonds-specifieke ervaringssterfte, zoals vastgesteld op basis van het 'Willis Towers Watson Ervaringssterftemodel 2016'. De ervaringssterfte is gedifferentieerd naar hoofdverzekerden en medeverzekerden.

Als basis voor 2015 worden de Prognosetafels 2014 (AG-tafels) zonder leeftijdsterugstellingen gehanteerd. De genoemde tafels zijn per leeftijd gecorrigeerd met de voor Ahold Pensioenfonds-specifieke ervaringssterfte, zoals vastgesteld op basis van het 'Towers Watson Ervaringssterftemodel 2014'. De ervaringssterfte is gedifferentieerd naar hoofdverzekerden en medeverzekerden.

Partnerfrequenties

Voor deelnemers van wie het partnerpensioen nog niet is ingegaan, vindt reservering voor latent partnerpensioen plaats volgens het systeem van onbepaalde partner, waarbij wordt uitgegaan van Ahold Pensioenfonds specifieke partnerfrequenties.

In verband met de mogelijkheid tot uitruil van partnerpensioen voor extra ouderdomspensioen is op leeftijd 67 (de pensioenleeftijd) de partnerfrequentie op 100% verondersteld.

Na de pensioendatum worden geen partnerfrequenties meer in aanmerking genomen. Voor deelnemers met een ingegane uitkering is de werkelijke burgerlijke staat bepalend.

Uitkeringen

De uitkeringen zijn postnumerando betaalbaar in 13 termijnen verondersteld.

Leeftijden

Er wordt uitgegaan van de werkelijke leeftijd in maanden nauwkeurig. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Opslag voor wezenpensioen

In de koopsom voor latent partnerpensioen tot de pensioendatum wordt een opslag van 2% voor zowel mannen als vrouwen gelegd. Na de pensioendatum wordt er niet meer voor wezenpensioen gereserveerd.

Excassokosten

De excassokosten bedragen 3%.

Voorwaardelijke indexering

De door het Bestuur tot en met 31 december van het betreffende boekjaar verleende indexeringen (indien van toepassing) worden meegenomen in de bepaling van de voorziening. Ook in het vooruitzicht gestelde indexering per 1 januari van het nieuwe boekjaar, waarover in het huidige boekjaar door het Bestuur is besloten, wordt in de bepaling van de voorziening meegenomen.

Arbeidsongeschiktheidspensioenen

De hiervoor beschreven grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen zijn eveneens van toepassing op arbeidsongeschiktheidspensioenen voor zover deze hieronder niet worden beschreven.

Onvoorwaardelijke indexering

Voor WAO-gerechtigden:

- er werd eind 2015 rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 3% in verband met een vaste indexering van de uitkeringen. Eind 2016 is dit omgezet in een voorwaardelijke (reguliere) indexering. De WAO-gerechtigden zijn gecompenseerd voor dit verschil, door eenmalig de WAO-uitkeringen te verhogen.

Revalidering

Er wordt geen rekening gehouden met de kans op revalidering voor wat betreft ingegane uitkeringen. Voor latente WGA-arbeidsongeschiktheidspensioenen worden de volgende veronderstellingen gehanteerd:

Volledig arbeidsongeschikten:

- De kans dat een volledig arbeidsongeschikte alsnog gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt, is gesteld op 33,3%;
- De arbeidsongeschiktheidsgraad bedraagt in alle gevallen 50%;
- De kans om daadwerkelijk een WGA-uitkering te krijgen bedraagt 80%.

Gedeeltelijk arbeidsongeschikten:

- Er wordt uitgegaan van de feitelijke arbeidsongeschiktheidsgraad;
- De kans om daadwerkelijk een WGA-uitkering te krijgen, bedraagt 80%.

Wachttijdreserve

Ter dekking van de toekomstige schadelast als gevolg van arbeidsongeschiktheid van de op de balansdatum reeds zieke deelnemers worden twee jaarpremies ten behoeve van arbeidsongeschiktheidspensioenen gereserveerd.

Toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid

De hiervoor beschreven grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen zijn eveneens van toepassing op toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid voor zover deze hieronder niet worden beschreven.

Revalidering

Er wordt geen rekening gehouden met de kans op revalidering.

Wachttijdreserve

Ter dekking van de toekomstige schadelast als gevolg van arbeidsongeschiktheid van de op de balansdatum reeds zieke deelnemers worden twee jaarpremies ten behoeve van toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid gereserveerd.

3.6 Overige technische voorzieningen

Onder de overige technische voorzieningen zijn voorzieningen opgenomen voor aanvullende verzekeringen en integraties.

3.7 Langlopende schuld

Verplichting Overgangsregeling 2006

Deze verplichting is gevormd om het batig saldo te reserveren van de ontvangen premies ter financiering van Overgangsregeling 2006, de beleggingsrendementen hierop en de onttrekkingen ten behoeve van ingekochte pensioenaanspraken. De stand van deze verplichting weerspiegelt het bedrag dat feitelijk voor rekening en risico van de werkgever is belegd op balansdatum.

3.8 Kortlopende schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden en overlopende passiva zijn bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking zijn schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waardingsgrondslagen voor beleggingen en de voorziening pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

4.2 Premiebijdragen

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers worden verstaan de aan Ahold Delhaize in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Extra stortingen en opslagen op de premie zijn eveneens als premiebijdragen verantwoord.

4.3 Koersverschillen

Koersverschillen die optreden bij de afwikkeling of omrekening van monetaire posten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de periode dat zij zich voordoen, tenzij hedge-accounting wordt toegepast.

4.4 Beleggingsresultaten

Indirecte beleggingsopbrengsten Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsopbrengsten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten Onder de directe beleggingsopbrengsten worden in dit verband verstaan de rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

4.5 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

4.6 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4.7 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen

Pensioenopbouw Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd naar het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering Bij de waardering van de pensioenverplichting wordt de verleende indexering in het boekjaar meegenomen. Indien na balansdatum besluiten tot indexatie worden genomen, worden deze toegelicht als gebeurtenis na balansdatum.

Rentetoevoeging De rentetoevoeging wordt berekend over de beginstand van de voorziening pensioenverplichtingen en de mutaties hierin gedurende het jaar.

Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen van het verslagjaar.

Wijziging marktrente Jaarlijks wordt per 31 december de voorziening herrekend op basis van de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur inclusief UFR. De mutatie van de voorziening wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten De wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten bevat het saldo van overgenomen dan wel overgedragen pensioenvoorzieningen.

Overige mutaties De overige mutaties hebben met name betrekking op wijzigingen in de voorziening als gevolg van arbeidsongeschiktheid, levenskansen en pensioeningangen.

4.8 Saldo van waardeoverdrachten

De post saldo van waardeoverdrachten bevat het saldo van geldbedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

4.9 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

5. Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de pensioenactiviteiten en de beleggingsactiviteiten. De overige activiteiten worden opgenomen in de pensioenactiviteiten.

Onder de aan- en verkopen en aflossingen van beleggingen zijn de verlengingen van deposito's alsmede de mutaties in de derivatenposities gesaldeerd opgenomen.

Toelichting balans

(x € 1.000)

6. Beleggingen

Beleggingen boekjaar 2016	1-1-2016	Investerings	Des- investerings	Indirecte beleggings- opbrengsten	31-12-2016
Vastgoed (1)	204.584	9.457	-63.679	1.693	152.055
Aandelen	755.247	428.474	-238.642	49.533	994.612
Alternatieve beleggingen	104.897	16.148	-25.038	1.249	97.256
Vastrentende waarden (2)	2.672.998	1.054.627	-1.045.212	96.078	2.778.491
Grondstoffen	-	-	-	-	-
Leningen op schuldbekentenis	8.459	-	-276	242	8.425
Deposito's	34.282	471.560	-178.896	-976	325.970
Bonds future	-	-	-756	756	-
Derivaten valutacontracten	-15.271	-	-6.492	-15.107	-36.870
Derivaten renteswaps	74.607	-	-236.823	153.050	-9.166
Totaal (3)	3.839.803	1.980.266	-1.795.814	286.518	4.310.773
Derivaten met een negatieve waarde opgenomen onder passiva	121.121				212.531
Netto positie beleggingen opgenomen onder activa	3.960.924				4.523.304

* 92% van de beleggingen zijn beursgenoteerd.

Beleggingen boekjaar 2015	1-1-2015	Investerings	Des- investerings	Indirecte beleggings- opbrengsten	31-12-2015
Vastgoed (1)	257.875	54.928	-135.229	27.010	204.584
Aandelen	784.895	322.889	-391.926	39.389	755.247
Alternatieve beleggingen	121.592	18.753	-58.040	22.592	104.897
Vastrentende waarden (2)	2.304.537	2.489.857	-2.135.221	13.825	2.672.998
Grondstoffen	59.677	-	-65.337	5.660	-
Leningen op schuldbekentenis	8.860	-	-263	-138	8.459
Deposito's	44.456	297.535	-307.448	-261	34.282
Bonds future	1	-	6.327	-6.328	-
Derivaten valutacontracten	-45.134	-	204.713	-174.850	-15.271
Derivaten renteswaps	336.567	-	-163.879	-98.081	74.607
Totaal (3)	3.873.326	3.183.962	-3.046.303	-171.182	3.839.803
Derivaten met een negatieve waarde opgenomen onder passiva	78.045				121.121
Netto positie beleggingen opgenomen onder activa	3.951.371				3.960.924

* 95% van de beleggingen zijn beursgenoteerd.

- (1) Vastgoed betreft indirecte vastgoedbeleggingen, zijnde participaties in beleggingsinstellingen die beleggen in vastgoed.
- (2) Vastrentende waarden omvatten staats-, bedrijfs-, high yield, opkomende markten obligaties en hypotheeklen. In onze managementinformatie zijn high yield en opkomende markten obligaties onderdeel van de zakelijke waarden (zie tabel pagina 13). Hiervoor is gekozen vanwege het risicoprofiel van deze beleggingen.
- (3) De beleggingen zijn inclusief staatsobligaties en deposito's die worden aangehouden in het kader van de uitvoering van Overgangsregeling 2006. Deze zijn als volgt opgebouwd:

	31-12-2016	31-12-2015
Staatsobligaties	125.760	127.341
Deposito's		-
	125.760	127.341

De gemiddelde duration van de portefeuille bedraagt 13,9 jaar (2015: 12,5 jaar) en is als volgt verdeeld:

	31-12-2016	31-12-2015
Obligaties bedrijven	5,3	5,3
Obligaties staat	7,2	8,1
Hypotheke	8,2	n.v.t.
Rentederivaten		
Totale afdekking	13,9	12,5
<i>Verplichtingen</i>	23,1	21,9
<i>Percentage afgedekt van verplichtingen</i>	60%	57%

De post lopende interest op vastrentende beleggingen, deposito's en rentederivaten is ultimo 2016 € 47,5 miljoen (2015: € 52,3 miljoen). Deze bevat tevens € 2,1 miljoen (2015: € 2,1 miljoen) welke aangehouden wordt ten behoeve van de uitvoering van Overgangsregeling 2006.

7. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2016	31-12-2015
Overige vorderingen en overlopende activa	3.158	1.296
Pensioenoverdrachten en -afkopen	269	389
	3.427	1.685

In 2016 bevat de post overige vorderingen en overlopende activa naast openstaande vorderingen voortkomend uit beleggingsactiviteiten ook een incidentele vordering van € 2 miljoen ten gevolge van een BTW suppletie voortkomend uit terug te vorderen BTW op vermogensbeheerkosten over de jaren 2011 tot en met 2016.

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. Net als in 2015 was er in 2016 ook geen herwaardering noodzakelijk in verband met oninbaarheid waarmee de reële waarde bij benadering gelijk is gebleven aan de oorspronkelijke nominale waarde.

8. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Ahold Pensioenfonds. Deze liquide middelen bevatten € 12,2 miljoen (2015: € 4,1 miljoen) welke aangehouden wordt ten behoeve van de uitvoering van Overgangsregeling 2006.

9. Stichtingskapitaal en reserves

Stichtingskapitaal en reserves boekjaar 2016	1-1-2016	Verdeling van het saldo van baten en lasten	Overige dotaties / ontrekkings- gen	31-12-2016
Stichtingskapitaal	-	-	-	-
Algemene reserve	261.818	12.885	-	274.703
Totaal	261.818	12.885	-	274.703

Stichtingskapitaal en reserves boekjaar 2015	1-1-2015	Verdeling van het saldo van baten en lasten	Overige dotaties / onttrekkingen	31-12-2015
Stichtingskapitaal	-	-	-	-
Algemene reserve	551.761	-289.943	-	261.818
Totaal	551.761	-289.943	-	261.818

Het stichtingskapitaal bedraagt €45,38 (2015: €45,38).

Het minimum vereist eigen vermogen ultimo 2016 bedroeg € 187 miljoen (2015: € 168 miljoen) en het vereist eigen vermogen conform de Pensioenwet bedroeg ultimo 2016 € 611 miljoen (2015: € 643 miljoen). De bijbehorende dekkingsgraden zijn respectievelijk 104,7% (2015: 104,7%) en 115,2% (2015: 117,9%) en zijn gebaseerd op het standaard model van DNB.

De beleidsdekkingsgraad (12-maands gemiddelde van het pensioenvermogen ("vermogen") gedeeld door de voorzieningen) van 104,0% is lager, waarmee het pensioenfonds zich in een situatie bevindt van een dekkingstekort.

Het Bestuur heeft een herstelplan opgesteld en vastgesteld welke door DNB is goedgekeurd op 18 mei 2016. Bij opstellen van het herstelplan is rekening gehouden met uitgangspunten en veronderstellingen binnen de door de wet gestelde mogelijkheden waarbij realisatie kan afwijken. Het herstelplan leidt tot herstel binnen de wettelijk gestelde termijn van 11 jaar. Het herstel zal naar verwachting plaatsvinden door het toekomstig verwachte rendement en het niet of gedeeltelijk indexeren van de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen.

De werkelijke dekkingsgraad ligt onder de verwachting van het herstelplan als gevolg van een verder gedaalde rente. Gegeven de financiële positie per eind 2016 wordt het herstelplan in 2017 geactualiseerd.

10. Technische voorzieningen

boekjaar 2016	Voorziening voor			
	Totaal	Pensioen aanspraken	Arbeids- ongeschikt- heids- opbouw bij AO pensioen	Toekomstige pensioen- opbouw bij AO
Stand op 1 januari	3.585.903	3.484.551	52.080	49.272
Pensioenopbouw	111.056	105.332	2.093	3.631
Financiering pensioenopbouw AO-deelnemers	-	3.832	-	-3.832
Indexering en overige toeslagen	-	-	-	-
Rentetoevoegingen	-2.181	-2.126	-28	-27
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-88.317	-84.826	-3.491	-
Wijziging marktrente	386.379	379.003	1.578	5.798
Wijziging actuariële uitgangspunten	20.901	23.034	-2.524	391
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	1.297	1.297	-	-
Toekenningen uit hoofde van Overgangsregeling 2006	11.817	11.817	-	-
Overige mutaties (incl. conversie)	-9.880	-6.366	-2.677	-837
Stand op 31 december	4.016.975	3.915.548	47.031	54.396

boekjaar 2015	Voorziening voor			
	Totaal	Pensioen aanspraken	Arbeids- ongeschikt- heids- pensioen	Toekomstige pensioen- opbouw bij AO
Stand op 1 januari	3.304.553	3.206.127	54.394	44.032
Pensioenopbouw	93.054	87.663	2.208	3.183
Financiering pensioenopbouw				
AO-deelnemers	68	3.595	-	-3.527
Indexering en overige toeslagen	-	-	-	-
Rentetoevoegingen	6.094	5.929	91	74
Onttrekkingen voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-85.283	-81.574	-3.709	-
Wijziging marktrente	256.517	251.285	803	4.429
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-	-	-
Wijziging uit hoofde van waardeoverdrachten	3.183	3.183	-	-
Toekenningen uit hoofde van Overgangsregeling 2006	10.873	10.873	-	-
Overige mutaties (incl. conversie)	-3.156	-2.530	-1.707	1.081
Stand op 31 december	3.585.903	3.484.551	52.080	49.272

De rentetoevoeging is berekend met een rente van -0,1% (2015: 0,2%).

De technische voorziening pensioenverplichtingen kan als volgt gesplitst worden:

	31-12-2016	31-12-2015
Actieve deelnemers	1.815.021	1.575.171
Gewezen deelnemers	881.032	753.702
Pensioengerechtigden	1.219.495	1.155.678
	3.915.548	3.484.551

Korte omschrijving van de aard van de pensioenregeling:

Ahold Pensioenfonds voert de pensioenregeling (middenloon) uit voor de Nederlandse werkmaatschappijen van Ahold Delhaize (uitgezonderd bol.com). De hoofdlijnen van de pensioenregeling zijn als volgt:

- De pensioenleeftijd is 67 jaar
- Het pensioengevend salaris is gemaximeerd op € 97.474 (niveau 2016)
- De franchise is CAO afhankelijk.
- De totale premie bedraagt 29,5% van de pensioengrondslag (pensioengevend salaris +/- franchise)
- Het opbouwpercentage voor ouderdomspensioen bedraagt 2,0% en voor partnerpensioen 1,4% per jaar.
- Er zijn risicodekkingen voor (tijdelijk) partnerpensioen, wezenpensioen en (toekomstige pensioenopbouw bij) arbeidsongeschiktheid.
- Het toeslagbeleid is voorwaardelijk en afhankelijk van de financiële positie. De maatstaf voor toeslagverlening is de prijsindex.

11. Langlopende schulden

Dit betreft de langlopende schuld inzake Overgangsregeling 2006 (VPL).

Overgangsregeling 2006	31-12-2016	31-12-2015
Stand begin boekjaar	131.443	118.277
Bijdragen van werkgever	16.831	17.036
Bijdragen van deelnemers	878	942
Beleggingsopbrengsten (na kosten)	2.136	922
Dotaties / Onttrekkingen voor koopsommen	-12.409	-5.734
Overige interest	-24	0
Stand ultimo boekjaar	138.855	131.443

Van deze langlopende schuld vervalt € 14,7 miljoen binnen 1 jaar. De fiscale faciliteit van de regeling loopt af per 31 december 2020.

Verplichting Overgangsregeling 2006 is gevormd ten behoeve van de uitvoering van Overgangsregeling 2006. Bijdragen van werkgever en werknemers aan de financiering van Overgangsregeling 2006 worden opgenomen

in deze verplichting en actuariële koopsommen voor de inkoop van pensioenaanspraken worden op de verplichting in mindering gebracht.

De beleggingen die worden aangehouden voor Overgangsregeling 2006 zijn niet beschikbaar voor de toekenning van toeslagen (indexering) op de pensioenregeling en blijven dan ook buiten beschouwing voor de berekening van de dekkingsgraad van Ahold Pensioenfonds. In 2016 hebben zich geen dotaties voorgedaan vanuit de per 13 juni 2016 geliquideerde Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold (2015: € 6,8 miljoen).

Op deze langlopende schuld is Ahold Pensioenfonds geen rente verschuldigd.

12. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2016	31-12-2015
Te betalen uitkeringen	382	440
Belastingen en premies	-	2.187
Waardeoverdrachten	393	489
Overige schulden	2.639	2.286
Openstaande beleggingstransacties	40.946	973
Overlopende passiva	3.997	3.975
Stand ultimo boekjaar	48.357	10.350

Alle kortlopende schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De openstaande beleggingstransacties hebben betrekking op beleggingstransacties per ultimo 2016 welke begin 2017 zijn afgewikkeld.

13. Risicobeheer en derivaten

Onderstaand volgt een toelichting op de voornaamste financiële risico's die bij Ahold Pensioenfonds van belang zijn.

1. Solvabiliteitsrisico

Het solvabiliteitsrisico betreft het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de technische voorzieningen. Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers (buffers plus de technische voorzieningen heten samen het vereist vermogen) wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de fonds specifieke restrisico's (na afdekking) en is als volgt opgebouwd:

	31-12-2016		31-12-2015	
	Absoluut	%	Absoluut	%
S(1) Rente	133.263	3,3%	167.464	4,7%
S(2) Aandelen & Vastgoed	337.328	8,4%	394.931	11,0%
S(3) Valuta	163.782	4,1%	143.201	4,0%
S(4) Grondstoffen	0	0,0%	0	0,0%
S(5) Krediet	237.374	5,9%	196.333	5,5%
S(6) Verzekeringstechnisch	130.826	3,3%	116.122	3,2%
S(7) Liquiditeit	0	0,0%	0	0,0%
S(8) Concentratie	0	0,0%	0	0,0%
S(9) Operationeel	0	0,0%	0	0,0%
S(10) Actief beheer	9.128	0,2%	9.403	0,3%
Correlatie	-400.750	-10,0%	-384.499	-10,7%
VEV	610.951	15,2%	642.955	17,9%

Gedurende het jaar is de portefeuillesamenstelling van de beleggingen aangepast naar 35% zakelijke waarden en 65% vastrentende waarden. Daarnaast is de risicovrije rente gedurende het jaar gedaald. Beide oorzaken hebben een verlagend effect gehad op de vereiste solvabiliteit.

2. Marktrisico

Marktrisico is te splitsen in renterisico, valutarisico en prijsrisico. De beleggingsdoelstellingen bepalen de strategie die de stichting volgt ten aanzien van het beleggingsrisico. In de dagelijkse praktijk zien de uitvoeringsorganisatie en de beleggingscommissie toe op het marktrisico conform de binnen Ahold Pensioenfonds aanwezige beleidskaders en de beleggingsrichtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het Bestuur.

2.1. Renterisico

De marktwaarde van de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen en van de vastrentende waarden in de beleggingsportefeuille zijn afhankelijk van de marktrente. De rentegevoeligheid kan worden uitgedrukt in de "duration". De duration van de pensioenverplichtingen is hoger dan de duration van de vastrentende waarden. Het renterisico ontstaat door het verschil tussen beide durations en door het verschil in omvang tussen de nominale pensioenverplichtingen enerzijds en de vastrentende waardeportefeuille anderzijds. Daardoor compenseert de waardeontwikkeling van de vastrentende waarden de waardeontwikkeling van de pensioenverplichtingen niet volledig. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de pensioenverplichting sneller dan de gezamenlijke waarde van de vastrentende waardeportefeuille. Dit leidt per saldo tot een daling van het vermogen en daarmee de dekkingsgraad. Ahold Pensioenfonds maakt gebruik van rentederivaten om dit renterisico te beperken.

Het strategische beleid is om 75% van het renterisico af te dekken. In het tweede kwartaal van 2013 is een dynamisch beleid voor de renteafdekking ingevoerd, waarbij deze werd verlaagd tot ongeveer 55% door het aanpassen van de renteswapportefeuille. De renteafdekking kan stapsgewijs worden verhoogd naar 75% als de rente stijgt. De renteniveaus voor het verhogen van de renteafdekking liggen vast. De actuele renteafdekking ultimo 2016 is 60% (2015: 59%).

De stresstest die eens per kwartaal wordt uitgevoerd geeft de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor rentedalingen en rentestijgingen weer. Als de rente daalt met 0,25% dan wel 0,5% dan daalt de dekkingsgraad rekening houdend met de huidige afdekking met respectievelijk 2% dan wel 3,7%.

De verdeling van de looptijd van de vastrentende waarden (exclusief lopende interest) is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
Tot 1 jaar	2%	4%
1-5 jaar	28%	26%
> 5 jaar	70%	70%
Totaal	100%	100%

2.2. Valutarisico

Eind 2016 wordt voor circa 60% (2015: 56%) van de beleggingsportefeuille belegd buiten de eurozone. Het valutarisico wordt grotendeels afgedekt. Eind 2016 waren in dit kader de valutarisico's op de Zwitserse frank, het Britse pond, en de Japanse yen volledig en de Amerikaanse dollar gedeeltelijk afgedekt.

Binnen de vastgoedportefeuille is de onderverdeling naar valuta's en daarvan afgeleide regio's als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
Amerikaanse dollar	43%	33%
Euro	31%	42%
Britse pond	5%	6%
Overige Europese valuta	1%	1%
Overige valuta	20%	18%
Totaal	100%	100%

Binnen de aandelenportefeuilles is de onderverdeling naar valuta's en daarvan afgeleide regio's als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
Amerikaanse dollar	33%	27%
Euro	21%	21%
Britse pond	13%	14%
Overige Europese valuta	10%	11%
Overige valuta	23%	27%
Totaal	100%	100%

Binnen de vastrentende waardeportefeuilles is de onderverdeling naar valuta's circa 38% Amerikaanse dollar, 52% Euro en 10% overige valuta.

2.3. Prijsrisico

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij de waardewijzigingen onmiddellijk worden verwerkt in het saldo van baten en lasten. Spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) kan het prijsrisico dempen. Voor de afdekking van het prijsrisico op aandelen (marktrisico) kan gebruik worden gemaakt van standaard via de beurs verhandelbare opties. In 2016 en 2015 is geen gebruik gemaakt van opties.

De sectorverdeling binnen de aandelenportefeuille is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
Financiële dienstverlening	27%	22%
Niet-duurzame consumentengoederen	20%	24%
Industrie	10%	10%
Telecommunicatie	10%	10%
Duurzame consumentengoederen	9%	10%
Energie	7%	6%
Informatietechnologie	7%	8%
Grondstoffen	6%	6%
Nutsbedrijven	4%	4%
Totaal	100%	100%

Eind 2016 was de regioverdeling: Europa 54%, Noord-Amerika 23%, Pacific 12% en opkomende markten 11%.

De sectorverdeling binnen de indirecte vastgoedportefeuille is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
Winkels	31%	27%
Kantoren	19%	28%
Woningen	15%	15%
Bedrijfspannen	2%	1%
Overig	33%	29%
Totaal	100%	100%

Binnen deze portefeuille ligt de focus op winkels en woningen in Europa. In 2016 is besloten de niet-beursgenoteerde vastgoedportefeuille verder af te bouwen, waarbij de vrijgekomen gelden worden herbelegd in beursgenoteerd vastgoed.

Naast de vastgoed- en aandelenportefeuille zijn er ook alternatieve beleggingen. De regioverdeling van deze alternatieve beleggingen was per eind 2016 als volgt verdeeld: Europa 45%, Verenigde Staten 43%, Nederland 6% en overige regio's 6%.

Het belang van de aandelen in Ahold Delhaize is minder dan 1% van de Europese aandelenportefeuille.

De stresstest die eens per kwartaal wordt uitgevoerd geeft de gevoeligheid van de dekkingsgraad voor prijsdalingen en prijsstijgingen van zakelijke waarden weer. Als de prijs daalt met 10% dan wel 20% dan daalt de dekkingsgraad met respectievelijk 2,9% dan wel 5,9%.

3. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat een tegenpartij haar financiële verplichtingen niet nakomt. Dat kan gebeuren bij derivatentransacties, deposito's en het uitlenen van effecten. Het kredietrisico wordt beperkt door rekening te houden met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en waar nodig onderpand te vragen. Daarbij gelden vastgestelde limieten voor elke tegenpartij. Het aantal tegenpartijen waarmee het kredietrisico wordt gespreid is in 2016 niet gewijzigd.

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt structureel gebruik gemaakt van financiële derivaten voor het afdekken van rente- en valutarisico's. Ahold Pensioenfonds maakt alleen gebruik van derivaten om risico's af te dekken en niet om nieuwe exposures aan te gaan. Eén van de belangrijkste risico's bij het gebruik van derivaten is het kredietrisico. Voor de valuta- en renteswaps zijn contracten gesloten waarin onder andere afspraken vastliggen over het verstrekken van onderpand om het kredietrisico te ondervangen ("Credit Support Annex", oftewel CSA). De swaps worden dagelijks of wekelijks gewaardeerd op marktwaarde, waarbij tevens wordt beoordeeld of aan alle onderpandisen wordt voldaan.

Net als in 2015 had Ahold Pensioenfonds ook in 2016 een "security lending program" in gebruik met de onafhankelijke custodian. Daarbij leende Ahold Pensioenfonds tegen een vergoeding tijdelijk een deel van haar effecten uit. Eind 2016 is besloten dit programma te beëindigen waarbij de posities van uitgeleende effecten (2015: € 345 miljoen) als ook bijbehorende zekerheden (2015: € 377 miljoen) per ultimo 2016 € 0 bedragen.

De ratingverdeling volgens Standard & Poors, van de vastrentende waarden is als volgt:

	31-12-2016	31-12-2015
AAA	17%	15%
AA	22%	22%
A	21%	16%
BBB	36%	42%
High yield	1%	1%
Geen rating	3%	4%
Totaal	100%	100%

4. Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat Ahold Pensioenfonds niet de mogelijkheid heeft om de financiële middelen te verkrijgen die benodigd zijn om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen. Het liquiditeitsrisico binnen Ahold Pensioenfonds is zeer beperkt aangezien geen beleggingen plaatsvinden in incurante effecten. Vrijwel alle beleggingen hebben direct dan wel indirect een notering. Binnen zekere restricties kunnen vrijwel alle beleggingen op korte termijn tegen de actuele waarde te gelde worden gemaakt. Tevens geldt dat het totaal van de premie-inkomsten, directe beleggingsopbrengsten en aflossingen van beleggingen in vastrentende waarden veel hoger is dan het totaal van de pensioenuitkeringen en de kosten. Dit patroon blijkt ook uit de prognoses voor de komende jaren, zodat het liquiditeitsrisico minimaal is.

5. Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste verzekeringstechnische risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Het langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan kan de pensioenvermogenopbouw niet toereikend zijn voor de uitkering van de pensioenverplichting. Bij de bepaling van de voorziening voor pensioenverplichtingen wordt uitgegaan van de meest recente verwachte sterftetrend. Afwijkingen tussen de verwachte en werkelijke sterfteontwikkelingen worden elk jaar geanalyseerd.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitaal. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt in het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Het arbeidsongeschiktheidsrisico, het optreden van verschillen tussen de werkelijke en de veronderstelde arbeidsongeschiktheid, wordt geheel gedragen door werkgever en werknemers. Het resultaat op arbeidsongeschiktheidspensioen wordt jaarlijks verrekend met de werkgever en werknemers. De toekomstige pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid wordt gebaseerd op totale toekomstige diensttijd. Hierbij worden geen arbeidsongeschiktheidskansen of revalidatiekansen gehanteerd. Hiermee valt het risico met betrekking tot de premievrijstelling onder het kort/langlevensrisico. In de premie die Ahold Delhaize betaalt, zit een opslag voor premievrijstelling – het risico dat deze opslag niet voldoende is om alle gevallen te dekken, is voor rekening van Ahold Pensioenfonds. Hierbij is echter van belang op te merken dat de premie kostendekkend moet zijn, en Ahold Pensioenfonds dus een premieopslagverhoging kan overeenkomen mocht de opslag niet langer toereikend zijn.

6. Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Renteswaps

Renteswaps betreffen contracten afgesloten met individuele banken waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de verplichtingen beïnvloeden.

Valutatermijncontracten

Valutatermijncontracten zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

Beursgenoteerde rentetermijncontracten

Een contract dat de verplichting schept om op een afgesproken tijdstip een bepaald goed te kopen of verkopen tegen een afgesproken prijs en wordt verhandeld op een beurs. Deze worden door Ahold Pensioenfonds gebruikt voor het afdekken van het renterisico op Amerikaanse dollar bedrijfsobligaties. Hiermee dekt Ahold Pensioenfonds het risico van een stijgende rente in Amerika af.

Inclusief de lopende rente is de waarde van de renteswaps €9 miljoen (2015 €96 miljoen).

Hiervoor zijn adequate zekerheden ontvangen. De looptijd en vaste rente van de renteswaps zijn als volgt:

Bedragen x €1.000 Contractuele looptijd	31-12-2016 Nominaal	Vaste rente gemiddeld	31-12-2015 Nominaal	Vaste rente gemiddeld
Expiratie tussen 0 en 5 jaar (Ahold Pensioenfonds betaalt vaste rente)	178.407	1,934%	248.707	0,423%
Expiratie tussen 5 en 10 jaar (Ahold Pensioenfonds betaalt vaste rente)	87.421	1,298%	169.421	1,910%
Expiratie tussen 10 en 15 jaar (Ahold Pensioenfonds betaalt vaste rente)	18.782	1,988%	18.782	0,939%
Expiratie tussen 0 en 5 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	1.550	0,137%	1.550	0,137%
Expiratie tussen 5 en 10 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	0	0,000%	0	0,000%
Expiratie tussen 10 en 15 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	69.655	0,771%	106.565	0,974%
Expiratie tussen 15 en 20 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	311.653	0,976%	421.553	1,199%
Expiratie tussen 20 en 30 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	1.251.505	1,364%	1.223.265	1,766%
Expiratie tussen 30 en 40 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	524.200	0,772%	189.450	1,744%
Expiratie tussen 40 en 50 jaar (Ahold Pensioenfonds ontvangt vaste rente)	225.890	1,673%	119.800	3,186%
Totaal	2.669.063		2.499.093	

De valutatermijncontracten hebben een gezamenlijke waarde van negatief € 37 miljoen (2015 negatief € 14 miljoen), een looptijd van maximaal drie maanden en zijn onderverdeeld in de volgende valuta:

(Nominale waarde in euro, x €1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Amerikaanse dollar	1.017.000	1.470.000
Engelse pond	65.000	206.000
Japanse yen	59.000	70.000
Zwitserse frank	53.000	20.000
Canadese dollar	0	0
Totaal	1.194.000	1.766.000

14. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn toezeggingen gedaan aan vastgoed, hypotheek en private equity beleggingsfondsen om nog € 139 miljoen (2015: € 60 miljoen) te investeren. Voor private equity fondsen geldt dat deze de aankomende 5 jaar dan wel in het geval van Grosvenor uiterlijk rond 2026 af zullen lopen.

Ahold Pensioenfonds beschikt over een kredietfaciliteit van € 10 miljoen (2015: € 10 miljoen) bij de ABN AMRO bank.

Bijstorting werkgever

Omdat de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2016 niet voldoet aan de vereisten ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen, verkeert Ahold Pensioenfonds per dat moment in dekkingstekort. In het geval van een dekkingstekort op de balans van het pensioenfonds per 31 december van enig jaar zal de werkgever dit tekort aanvullen met een maximum van € 150 miljoen in 5 jaar. Er wordt met Ahold Delhaize overleg gevoerd over de omvang van de bijstortingsverplichting. Dit overleg zal naar verwachting in de loop van 2017 worden afgerond.

Collateral

In het kader van collateral management was aan onderpand € 194 miljoen uitgezet en € 148 miljoen ontvangen (2015: respectievelijk € 59 miljoen en € 158 miljoen). Het verschil is begin 2017 verwerkt.

Verbonden partijen

Identiteit van de verbonden partijen

Er is sprake van transacties tussen het fonds, de werkgever en de aangesloten stichtingen en bestuurders van het fonds.

Transactie met de werkgever

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen Ahold Pensioenfonds en werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant.

- Uitkeringen worden periodiek door Ahold Pensioenfonds - via de werkgever - uitbetaald aan de rechthebbenden. Deze periodieke uitbetaling bevat tevens de uitkeringen gedaan namens Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold.
- De pensioenpremies worden periodiek door de werkgever aan Ahold Pensioenfonds betaald.
- Periodiek vindt er een doorbelasting plaats vanuit de werkgever aan Ahold Pensioenfonds ter dekking van de salariskosten, huurkosten en IT kosten benodigd voor de uitvoeringsorganisatie van het pensioenfonds.
- In geval van een dekkingstekort op de balans van Ahold Pensioenfonds per 31 december van enig jaar (peildatum) gedurende de looptijd van deze overeenkomst, zal de werkgever dit tekort aanvullen met een maximum van € 150 miljoen in vijf jaar. Voor de vaststelling van de periode van vijf jaar dient ingeval van een dekkingstekort op enige peildatum steeds vijf jaar vanaf die peildatum te worden teruggerekend.

Per ultimo 2016 staan tussen het fonds en de werkgever geen openstaande vorderingen en schulden open.

Transactie met Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen Ahold Pensioenfonds en de per 13 juni 2016 geliquideerde Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant.

- Uitkeringen werden periodiek door Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold uitbetaald aan Ahold Pensioenfonds waarna het deze - via de werkgever - uitbetaalt aan de rechthebbenden.
- Periodiek vond er een doorbelasting plaats vanuit het fonds aan Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold ter dekking van de uitvoering van de regeling.
- Overschotten in het vrije vermogen van Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold werden overgedragen aan Ahold Pensioenfonds ten behoeve van Overgangsregeling 2006. In 2016 was er geen overschot in het vrije vermogen beschikbaar en heeft er derhalve ook geen overdracht plaatsgevonden (2015: € 4,8 miljoen).
- Mocht Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold onverhoopt worden geconfronteerd met een financieel tekort dan was Ahold Pensioenfonds verplicht het ontvangen vrije vermogen terug te betalen.

In verband met de liquidatie van Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold heeft er per ultimo 2015 een overdracht plaatsgevonden aan Ahold Pensioenfonds van € 213.000. Deze overdracht bracht met zich mee dat Ahold Pensioenfonds tevens de verplichting overneemt om de uitkeringen aan de kleine resterende groep gerechtigden voort te zetten alsof Stichting Arbeidsvoorwaardelijke Regelingen Ahold zou hebben voortbestaan.

Toelichting Staat van Baten en Lasten

(x €1.000)

15. Bijdragen van werkgever en werknemers

	2016	2015
Bijdragen van werkgever aan de pensioenregeling	95.939	95.421
Bijdragen van werknemers aan de pensioenregeling	21.504	18.137
Overige periodieke premies	190	0
Diverse koopsommen	156	18
Premie arbeidsongeschiktheidspensioen	2.592	2.973
	120.381	116.549
Inkoopsum toekenning Overgangsregeling 2006 rechten	12.409	12.533
	132.790	129.082

De bijdrage van de werkgever is inclusief een opslag ter dekking van uitvoeringskosten van €3,8 miljoen (2015: €3,4 miljoen). De feitelijke gezamenlijke bijdrage van werkgever en werknemers aan de pensioenregeling is in 2016 €118 miljoen (2015: €114 miljoen).

De kostendekkende premie op basis van gedempte methodiek (gedempt) als ook de kostendekkende premie op basis van de rentetermijnstructuur van 31 december 2015 (zuiver) zijn als volgt opgebouwd:

	Zuiver	Gedempt
1. Actuariel benodigde koopsom voor pensioenopbouw	99.880	49.450
2. Risicokoopsom voor overlijdensrisico	5.603	4.183
3. Risicokoopsom PVI	3.631	3.631
4. Opslag voor uitvoeringskosten	3.776	3.776
5. Vereiste solvabiliteitsopslag	19.531	10.250
6. Opslag voor toeslagambitie	-	31.701
Totale premie	132.421	102.991
7. Marge		14.608
Feitelijke premie		117.599

De kostendekkende premie op basis van op gedempte premiemethodiek is €103 miljoen (2015: €70 miljoen). Op basis van de rentetermijnstructuur van het begin van het boekjaar (31 december 2015) is de zuivere kostendekkende premie €132 miljoen (2015: €111 miljoen, op basis van de rentetermijnstructuur van 31 december 2014).

De koopsom overgangsregeling bevat de koopsom voor de inkoop van rechten uit de overgangsregeling inclusief opslagen voor het vereist eigen vermogen en de uitvoeringskosten.

16. Beleggingsopbrengsten

2016	Directe beleggingsopbrengsten	Indirecte beleggingsopbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	10.831	1.693	-583	11.941
Aandelen	19.978	49.533	-1.120	68.391
Alternatieve beleggingen	1.020	1.249	-3.255	-986
Vastrentende waarden (1)	73.574	96.078	-4.948	164.704
Grondstoffen	-	-	-	-
Leningen op schuldbekentenis	280	242	-	522
Deposito's en kasgeldleningen	-176	-976	-83	-1.235
Derivaten valutacontracten	-	-15.107	-	-15.107
Derivaten renteswaps	24.744	153.050	-	177.794
Derivaten US rate hedge	-	756	-161	595
Niet toerekenbare kosten	-	-	415	415
Totaal	130.251	286.518	-9.735	407.034
Af: rendementstoerekening Overgangsregeling 2006				-2.136
Af: Toegerekende kosten van vermogensbeheer				-1.844
Totaal				403.054

2015	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	8.802	27.010	-334	35.478
Aandelen	17.781	39.389	-989	56.181
Alternatieve beleggingen	395	22.592	-3.335	19.652
Vastrentende waarden (1)	75.328	13.825	-5.726	83.427
Grondstoffen	150	5.660	-120	5.690
Leningen op schuldbekentenis	261	-138		123
Hypotheken	-	-	-	-
Deposito's en kasgeldleningen	-143	-261		-404
Derivaten valutacontracten		-174.850		-174.850
Derivaten renteswaps	33.744	-98.081		-64.337
Derivaten US rate hedge		-6.328	-157	-6.485
Niet toerekenbare kosten			-1.465	-1.465
Totaal	136.318	-171.182	-12.126	-46.990
Af: rendementstoerekening Overgangsregeling 2006				-926
Af: Toegerekende kosten van vermogensbeheer				-1.715
Totaal				-49.631

(1) Vastrentende waarden bevatten € 2,1 miljoen (2015: € 0,9 miljoen) aan beleggingsopbrengsten welke betrekking hebben op Overgangsregeling 2006.

Transactiekosten

Transactiekosten betreffen de kosten die gemaakt moeten worden om een (beleggings-)transactie tot stand te brengen en uit te voeren. In 2016 is van de transactiekosten een totaal bedrag van € 3,1 miljoen (2015: € 5,0 miljoen) geschat op basis van onder meer de aannames van de Pensioenfederatie. De transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen bedragen 7 bps (2015: 12 bps).

Onder de directe opbrengsten zijn tevens opgenomen de opbrengsten van het uitlenen van effecten van € 457.000 (2015: € 513.000).

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten zijn tevens opgenomen de koersverschillen van € 9,1 miljoen (2015: 15,4 miljoen) die voortvloeien uit de omrekening per balansdatum en het moment van de transactie.

17. Overige opbrengsten

	2016	2015
Interest waardeoverdrachten en overige	0	16
Beleggingsopbrengsten voorgaande jaren	114	0
Overige	0	2
	114	18

Lasten

18. Pensioenuitkeringen en afkopen

	2016	2015
Ouderdomspensioen	64.963	65.189
Partnerpensioen	13.012	12.966
Wezenpensioen	182	204
Arbeidsongeschiktheidsuitkeringen	3.318	3.483
Afkopen	4.194	2.722
	85.669	84.564

19. Pensioenuitvoeringskosten

	2016	2015
Personeelskosten	4.268	4.050
Automatiseringskosten	1.202	1.417
Adviseurs- en controlekosten	352	413
Communicatie deelnemers	316	392
Facilities	387	387
Diverse kosten	652	540
	7.177	7.199
Doorbelaste kosten en vrijgevallen uit kostenopslagen	-1	-18
Allocatie beleggingen	-1.844	-1.715
	5.332	5.466

De medewerkers welke werkzaam zijn voor Stichting Pensioenfonds Ahold zijn in dienst van de werkgever en worden periodiek doorbelast. In 2016 was dit 32,6 FTE (2015: 31,9 FTE).

Het bestuurslid en de leden van het Verantwoordingsorgaan die namens de pensioengerechtigden in beide organen zijn vertegenwoordigd, ontvingen in 2016 een gezamenlijke onkostenvergoeding van in totaal €9.667 (2015: € 7.311). De overige bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan ontvangen geen bezoldiging en/of onkostenvergoeding van Ahold Pensioenfonds.

De kosten van de onafhankelijke accountant over 2016 bedragen € 80.000 (2015: € 87.000). Dit honorarium betreft de werkzaamheden die zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in artikel 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. Deze honoraria hebben betrekking op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar 2016, ongeacht of de werkzaamheden reeds gedurende het boekjaar zijn verricht. De onafhankelijke accountant heeft in zowel 2015 als 2016 geen advisering of andere non-controlediensten uitgevoerd.

20. Saldo van waardeoverdrachten

	2016	2015
Overgedragen pensioenverplichtingen	1.783	988
Overgenomen pensioenverplichtingen	-3.039	-3.959
	-1.256	-2.971

21. Overige lasten

	2016	2015
Resultaat arbeidsongeschiktheidspensioen	2.256	1.003
	2.256	1.003

Onder de overige lasten is een bedrag opgenomen van €2,3 miljoen (2015 €1,0 miljoen) zijnde het resultaat op het arbeidsongeschiktheidspensioen. Het werkgeversresultaat wordt direct verrekend met de werkgever, het werknemersresultaat wordt verrekend met toekomstige premiestelling.

22. Bestemming van het resultaat

Het Bestuur heeft besloten dat het resultaat ad €12,9 miljoen wordt toegevoegd aan de Algemene reserve.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

29 maart 2017

C.W. Dik (voorzitter)

E. Huizing

F.J. Jansen

P.J. Lindenberg

K. Miedema

A.M. Nolet

R.C. Pijst

J. de Waal

Overige gegevens

Statutaire regeling bestemming van het resultaat

De wijze waarop het resultaat over het boekjaar moet worden verdeeld, is niet opgenomen in de statuten van Ahold Pensioenfonds. Het Bestuur heeft besloten dat het resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Ahold

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het stichtingskapitaal en reserves van Stichting Pensioenfonds Ahold op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016 van Stichting Pensioenfonds Ahold te Zaandam ('de stichting') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de staat van baten en lasten over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Ahold zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van Stichting Pensioenfonds Ahold volgend een besluit van het Bestuur op 29 maart 2016. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van vier jaar accountant van de stichting.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het Bestuur voor de jaarrekening

Het Bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het Bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het Bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 30 maart 2017

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. M. Ferwerda RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Stichting Pensioenfonds Ahold

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het Bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Ahold te Zaandam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2016.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Ahold, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het Bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 15.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 1.000.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

Met betrekking tot het toeslagbeleid merk ik op dat op basis van de uitkomsten van de haalbaarheidstoets het pensioenfonds op lange termijn weliswaar haar toeslagambitie lijkt te kunnen waarmaken, maar dat op korte termijn de mogelijkheden om toeslagen te kunnen geven, waarschijnlijk beperkt zullen zijn.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Ahold is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 30 maart 2017

drs. R.T. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Bijlagen

Bijlage 1: Governance & Organisatie

Bestuur

Het Bestuur geeft leiding aan Ahold Pensioenfonds. Het Bestuur wordt daarbij ondersteund door de directeur en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie. Ahold Pensioenfonds heeft een paritair bestuursmodel, waarin zowel de werkgever, de werknemers en de pensioengerechtigden zijn vertegenwoordigd. Het Bestuur bestaat uit zes leden. Drie leden worden benoemd op voordracht van de werkgever en twee leden namens de werknemers op voordracht van de Centrale Ondernemingsraad (COR). De pensioengerechtigden hebben een bestuurslid dat wordt benoemd op voordracht van de leden van het Verantwoordingsorgaan die zijn gekozen door de pensioengerechtigden. In geval van (her)benoeming van bestuursleden speelt geschiktheid en deskundigheid een belangrijke rol, waarbij in ogenschouw wordt genomen dat bij voorkeur alle deskundigheidsgebieden in het Bestuur voldoende bezet zijn. Het Bestuur werkt met een deskundigheidsplan. Op basis van de Beleidsregel geschiktheid 2012 worden kandidaat-bestuursleden, en zittende bestuursleden bij een functiewijziging, door De Nederlandsche Bank (DNB) getoetst op geschiktheid. Voor kandidaat-bestuursleden voert DNB tevens een betrouwbaarheidstoets uit. De goedkeuring van DNB is een voorwaarde voor definitieve benoeming. Deze eisen gelden voor bestuursleden en de directeur van Ahold Pensioenfonds.

Voor leden van het Bestuur geldt een zittingsperiode van maximaal vier jaar, waarna herbenoeming kan plaatsvinden. Ieder lid van het Bestuur kan met ingang van 1 juli 2014 maximaal twee maal worden herbenoemd. Alle leden van het Bestuur zijn onafhankelijk in hun oordeel en werken volgens het principe van evenwichtige belangenbehartiging.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit zes leden. Twee leden worden benoemd door de werkgever en twee door de COR namens de werknemers. De pensioengerechtigden hebben twee leden benoemd door middel van verkiezing. Bij de kandidaatstelling voor de verkiezingen wordt ook de geschiktheid van de kandidaten beoordeeld. Voor de leden van het Verantwoordingsorgaan is een competentievisie opgesteld.

Voor leden van het Verantwoordingsorgaan geldt een zittingsperiode van maximaal vier jaar, waarna herbenoeming kan plaatsvinden.

Intern Toezicht

Naast het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan kent Ahold Pensioenfonds een Intern Toezicht. Het Intern Toezicht is ingevuld middels een jaarlijkse visitatie door een Visitatiecommissie. Het verslag van de Visitatiecommissie is opgenomen op pagina 30 van dit Bestuursverslag.

Managementteam)

De uitvoering van het dagelijks beleid lag gedurende 2016 in handen van de directeur en het managementteam van de uitvoeringsorganisatie. Deze zijn in dienst van de werkgever en gedetacheerd bij Ahold Pensioenfonds. Tussen Ahold Pensioenfonds en de werkgever is een bemensingsovereenkomst gesloten, waarin onder meer is geregeld dat de directeur en de medewerkers hun werkzaamheden onafhankelijk van de werkgever uitvoeren, onder directe leiding van het Bestuur.

Beleggingscommissie

De Beleggingscommissie adviseert het Bestuur over het strategisch en tactisch beleggingsbeleid en de bijbehorende balans- en risicomangement vraagstukken (waaronder de ALM-studie). De Beleggingscommissie bereidt bestuursbesluiten voor inzake:

- het strategisch beleggingsbeleid en de bandbreedtes;
- het tactisch beleggingsbeleid;
- de invulling van de deelportefeuilles en het derivaten- en valutabeleid;
- de vaststelling van de benchmarks;
- het toetsen en evalueren van het gevoerde en te voeren beleggingsbeleid;
- de selectie van de externe vermogensbeheerders.

Omgekeerd gemengd Bestuursmodel (One Tier Board)

Per 1 januari 2017 wordt het Bestuursmodel veranderd van een Paritair Bestuursmodel naar een Omgekeerd gemengd Bestuursmodel. Bezetting en rollen en verantwoordelijkheden zullen meer in detail worden beschreven in het Bestuursverslag over 2017. Belangrijk is uiteraard de rolverdeling tussen het Uitvoerend en Niet Uitvoerend Bestuur en het feit dat DNB deze wijziging inmiddels heeft geaccordeerd.

Bestuur

Besluiten nemen over (aanpassing van) het beleid, inhoudelijke wijzigingen van de belangrijke fondsdocumenten (zoals ABTN, uitvoeringsovereenkomst) en over alle zaken waarbij evenwichtige belangenafweging moet plaatsvinden. Hierover verantwoording afleggen aan het VO.

Niet Uitvoerend Bestuur

Toezicht houden op de UB en het voltallige Bestuur. Hierover verantwoording afleggen aan het VO.

Uitvoerend Bestuur

Vorbereiden en uitvoeren dagelijks beleid, zoals vastgesteld door het voltallige Bestuur. Hierover verantwoording afleggen aan de NUB.

Auditcommissie

Ahold Pensioenfonds (APF) heeft ervoor gekozen om een Auditcommissie in te richten. Naast het feit dat wij daarmee voldoen aan de wettelijke verplichting biedt het ook mogelijkheid om in deze commissie meer diepgaand te praten over risicomanagement en financiële verslaglegging, waarbij gebruik kan worden gemaakt van externe expertise op deze gebieden.

De Auditcommissie ondersteunt het Niet Uitvoerend Bestuur bij de uitoefening van het intern toezicht. De Auditcommissie vormt zich ten behoeve daarvan een oordeel over het gevoerde beleid voor enkele specifieke toezichtsgebieden. De Auditcommissie zal zich in ieder geval een beeld vormen van:

- Risicobeheersing
- Beleggingsbeleid (beheersing beleggingsrisico's en toezicht op de uitvoering van het beleggingsbeleid)
- Financiële informatieverschaffing

Naast de drie wettelijke toezichtgebieden vanuit de Pensioenwet zijn de volgende gebieden door het Bestuur toegevoegd: Interne managementinformatie, Compliance, Uitbesteding en Informatiebeveiliging, Onderzoeken Interne- en externe toezichthouders.

Gedragscode

Bij Ahold Pensioenfonds is een gedragscode van toepassing, die door het Bestuur is vastgesteld. De gedragscode wordt jaarlijks aan de aan Ahold Pensioenfonds verbonden personen gepresenteerd. De leden van het Bestuur en het Verantwoordingsorgaan, alsmede alle medewerkers van Ahold Pensioenfonds en enkele belangrijke (externe) betrokkenen bij het pensioenfonds hebben zich geconformeerd aan de gedragscode. In de gedragscode zijn voorschriften opgenomen over bijvoorbeeld het aannemen van uitnodigingen en/of cadeaus en het verbod op het gebruik van voorkennis bij effectentransacties. Voor alle (in)direct betrokkenen bij beleggingstransacties, de zogenoemde "insiders", geldt een strenger regime. De insiders dienen bepaalde privétransacties of (financiële) verbintenissen rechtstreeks te melden bij de Compliance Officer van Ahold Pensioenfonds. De leden van het Bestuur, het Verantwoordingsorgaan, de Beleggingscommissie en het Managementteam worden jaarlijks gevraagd om in combinatie met de verklaring van de naleving van de Gedragscode opgaaf te doen van hoofd- en nevenfuncties. De Compliance Officer houdt toezicht op de juiste toepassing en de effectiviteit van de gedragscode en beoordeelt of de opgegeven hoofd- en nevenfuncties conflicterend kunnen zijn met de belangen van Ahold Pensioenfonds. In 2016 zijn geen onvolkomenheden geconstateerd. De Compliance Officer rapporteert over de naleving van de gedragscode aan de voorzitter van het Bestuur.

Klokkenluidersregeling

Bij Ahold Pensioenfonds is een klokkenluidersregeling van toepassing, waar alle betrokkenen bij het pensioenfonds zonder gevaar voor hun positie kunnen rapporteren over onregelmatigheden binnen het pensioenfonds. Dit kan gaan om onregelmatigheden van algemene, operationele en van financiële aard. In 2016 zijn geen meldingen via de klokkenluidersregeling gerapporteerd.

Uitbestede werkzaamheden

Ahold Pensioenfonds heeft AXA IM ingehuurd voor vermogensbeheerdiensten en risicomanagement rond vermogensbeheer. Er is een "Fiduciary Management Agreement" met bijbehorende "Service Level Agreement" van kracht. AXA IM verleent de volgende diensten:

- ontwikkeling strategische en tactische beleidsvoorstellen;
- portefeuillemanagement en beheer van risico overlay structuren (rente- en valuta-afdekking);
- (portfolio) manager en fondsselectie;
- rapportages en overige relevante informatie.

Voor het beheer van beleggingsportefeuilles en discretionaire mandaten zijn externe managers gecontracteerd. Effectenbewaardiensten worden verleend door een externe bewaarbank (KAS BANK), die ook de beleggingsadministratie verzorgt en maandelijks de performanceberekeningen uitvoert ten behoeve van Ahold Pensioenfonds.

De uitbetaling van de pensioenuitkeringen is uitbesteed aan Genpact, evenals de loon- en premieheffingsberekeningen.

Ahold Pensioenfonds maakt voor de IT-systemen deels gebruik van de IT-infrastructuur van Ahold Delhaize IT support. Het beheer van de deelnemersapplicaties is ondergebracht bij een andere dienstverlener genaamd Solvinity (voorheen Bitbrain).

Voorts maakt Ahold Pensioenfonds gebruik van Lifetime, een marktstandaard voor pensioenadministraties waarvoor Inovita de inrichting verzorgt. Voor de uitbestede werkzaamheden zijn SLA's (Service Level Agreements) afgesloten. Het Bestuur en de uitvoeringsorganisatie van Ahold Pensioenfonds bewaken doorlopend de kwaliteit van de verleende diensten.

Bijlage 2: Beleggingen

Per beleggingscategorie zijn de volgende benchmarks van toepassing:

Categorie	Benchmark
Aandelen Europa	MSCI Europe Index
Aandelen Noord-Amerika/Azië	MSCI World ex Europe Index
Aandelen opkomende markten	MSCI Emerging Markets Index
Obligaties € staatsobligaties	(Combinatie van) Merrill Lynch Euro Government indices
Obligaties wereldwijd bedrijven	Barclays Capital Global Aggregate Corporates Index
Obligaties wereldwijd high yield	Merrill Lynch Global High Yield Index
Obligaties opkomende landen	JP Morgan GBI-EM Diversified Index
Hypotheke	JP Morgan GBI Traded Netherlands
Vastgoed beursgenoteerd	FTSE EPRA/NAREIT Developed Index

Eind 2016 was de waarde van de Europese aandelenportefeuille ruim €353 miljoen. De landenverdeling was:

Verenigd Koninkrijk	23,9%	Denemarken	2,6%
Frankrijk	14,8%	België	1,9%
Duitsland	14,5%	Ierland	1,7%
Zwitserland	14,4%	Finland	1,5%
Nederland	10,3%	Noorwegen	1,0%
Spanje	4,9%	Luxemburg	0,6%
Zweden	4,4%	Oostenrijk	0,4%
Italië	2,8%	Portugal	0,3%

Eind 2016 was de waarde van de Noord-Amerika/Azië-aandelenportefeuille ruim €227 miljoen.

De landenverdeling was:

Australië	3,4%	Japan	11,3%
Canada	4,7%	Nieuw-Zeeland	0,1%
Hong Kong	1,5%	Singapore	0,8%
Israel	0,3%	Verenigde Staten	74,9%
Bermuda	0,3%	Overigen	2,7%

Eind 2016 was de waarde van de opkomende markten aandelenportefeuille €227 miljoen.

De tien grootste landen in deze portefeuille waren:

China	17,4%	Zuid-Afrika	6,3%
Zuid-Korea	12,3%	Hongkong	3,5%
Taiwan	10,7%	Mexico	4,7%
India	11,6%	Rusland	4,0%
Brazilië	9,2%	Maleisië	2,0%

Eind 2016 was de waarde van de euro staatsobligatieportefeuille ruim €1.051 miljoen. De landenverdeling was:

Frankrijk	31,6%	Oostenrijk	4,8%
Duitsland	30,1%	Finland	2,0%
Nederland	8,3%	Luxemburg	0,5%
België	6,2%	Overigen	16,5%

De positie in Luxemburg betreft staatsobligaties van supranationale instellingen.

Eind 2016 was de waarde van de bedrijfsobligatieportefeuille ruim €1.275 miljoen. De landenverdeling was:

Verenigde Staten	59,2%	Zwitserland	1,4%
Verenigd Koninkrijk	10,0%	Ierland	1,3%
Nederland	9,0%	Luxemburg	1,3%
Frankrijk	6,6%	Zweden	1,1%
Canada	1,7%	Australië	1,1%
Italië	1,6%	Overigen	5,7%

Eind 2016 was de waarde van de high yield obligaties ruim €248 miljoen. De landenverdeling was:

Verenigde Staten	79,4%	Duitsland	1,5%
Luxemburg	6,5%	Nederland	0,9%
Verenigd Koninkrijk	3,6%	Zweden	0,7%
Canada	2,1%	Spanje	0,6%
Frankrijk	1,6%	Overige landen	1,6%
Ierland	1,5%		

Eind 2016 was de waarde van de obligaties van opkomende landen ruim €205 miljoen.

De landenverdeling was:

Brazilië	10,8%	Turkije	8,4%
Zuid-Afrika	10,3%	Colombia	7,7%
Indonesië	9,7%	Thailand	7,6%
Polen	9,6%	Rusland	6,2%
Mexico	9,1%	Overigen	12,1%
Maleisië	8,5%		

Eind 2016 was de waarde van deze vastgoedaandelenportefeuille ruim €93 miljoen. De landenverdeling was:

Verenigde Staten	54,8%	Canada	2,4%	Oostenrijk	0,3%
Japan	10,9%	Singapore	2,2%	Finland	0,2%
Hongkong	6,9%	Frankrijk	1,5%	Ierland	0,2%
Australië	5,8%	Zweden	1,2%	Israël	0,1%
Verenigd Koninkrijk	4,7%	Zwitserland	0,9%	Luxemburg	0,1%
Nederland	3,4%	Spanje	0,6%	Nieuw-Zeeland	0,1%
Duitsland	2,9%	België	0,5%	Overigen	0,3%

De vijf grootste vastgoedfondsen waren:

- CBRE Dutch Retail Fund
- Bouwfonds European Real Estate Parking Fund
- Carlyle European Real Estate Partners III
- Carlyle Realty Partners IV
- Duits Institutioneel Woningfonds

Eind 2016 was de regioverdeling van de portefeuille: 82% in Europa en 18% in Noord-Amerika.

De verdeling over de private equity strategieën was: 82,8% in buy-outs, 11,3% in venture capital, 4,4% in infrastructure en 1,5% in mezzanine.

Bijlage 3: Risicoprofiel Ahold Pensioenfonds

Als bijlage bij het onderdeel Integraal Risicomanagement uit het Bestuursverslag zijn onderstaand de diverse risicocategorieën weergegeven, die door DNB binnen de risicoanalysemethode FIRM (Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode) worden onderscheiden. Naast een korte definitie van de risicocategorie wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop het Bestuur het beleid ten aanzien van dit risico heeft vorm gegeven.

De risicogebieden zijn te verdelen in financiële- en niet financiële risico's.

Financiële risico's:

1. Matching- / Renterisico
2. Marktrisico
3. Kredietrisico
4. Verzekeringstechnisch risico

Niet financiële risico's

5. Omgevingsrisico
6. Operationeel risico
7. Uitbestedingsrisico
8. IT Risico
9. Integriteitsrisico
10. Juridisch risico
11. Communicatie risico

1. Matching- en Renterisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het betreft het risico van het niet gematcht zijn van activa en passiva dan wel in kosten en uitgaven in termen van rentevoet, rentetypische looptijden, basisvaluta, en gevoeligheid voor ontwikkeling in prijspeil.

Het bruto rente- en valutarisico is aanzienlijk vanwege de grote impact van een rentedaling op de solvabiliteit en het feit dat ongeveer 50% van de beleggingen in vreemde valuta is. Het bruto liquiditeitsrisico is beperkt en is licht toegenomen vanwege de beleggingen in hypotheek.

Ahold Pensioenfonds beschikt over voldoende en liquide werkkapitaal en heeft regelmatige en voorspelbare kasstromen. Het bruto inflatierisico is beperkt omdat Ahold Pensioenfonds een voorwaardelijke indexatie kent.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Renterisico:

- Strategische renteafdekking is 75%.
- Dynamische renteafdekking op basis van vastgestelde triggers om de renteafdekking eenmalig te kunnen verlagen bij een lage rentestand en daarna weer geleidelijk te verhogen als de rente stijgt. Op basis hiervan lag de daadwerkelijke renteafdekking gedurende 2016 rond de 60%.

Valutarisico:

- Strategisch wordt het valutarisico voor de 3 grootste valuta's 100% afgedekt.
- Op basis van het dynamische beleid is de Amerikaanse dollar (USD) gedurende 2016 75% afgedekt, de 2 opvolgende grootste valuta (Britse pond (GBP) en Japanse Yen (JPY)) voor 100% en de Zwitserse Frank (CHF) ook voor 100%.

Liquiditeitsrisico:

- Beleid is om voldoende liquide middelen aan te houden (ongeveer € 10 mln.).
- Daarnaast bestaat de beleggingsportefeuille uit voldoende instrumenten met een hoge mate van liquiditeit.
- Private equity en niet beursgenoteerd vastgoed worden gedurende en vanaf 2015 geleidelijk afgebouwd.

Inflatierisico:

- Geaccepteerd risico. Het beleid van het Bestuur is gericht op een dusdanig rendement dat het Pensioenfonds in staat stelt de pensioenrechten en pensioenaanspraken te indexeren.

2. Marktrisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen en verhandelbare financiële instrumenten binnen de beleggingsportefeuille. Dit heeft voor pensioenfondsen alleen betrekking op niet-rentedragende activa, omdat het renterisico onder matching-/renterisico is vastgelegd. Global High Yield- en Emerging Market Debt obligaties vallen wel onder marktrisico vanwege de kredietopslag naast het renterisico.

Het bruto risico is aanzienlijk voor de prijsvolatiliteit en voor concentratie- en correlatierisico. Voor marktliquiditeit is het bruto risico laag vanwege de strategische allocatie naar beleggingscategorieën met een hoge marktliquiditeit.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Prijsvolatiliteit:

- Spreiding over verschillende beleggingscategorieën en daarbinnen landen, sectoren en asset-managers.
- Toepassen van de RiskGrid. Hiermee wordt het risicobudget dat is toegewezen aan marktrisico aangepast aan het niveau van de dekkingsgraad.
- Voor aandelen in ontwikkelde markten is gekozen voor passieve mandaten met een lage tracking error.

Marktliquiditeit:

- Het strategische beleggingsbeleid voorziet in afdoende allocatie naar beleggingscategorieën met een hoge marktliquiditeit.
- De collateral stress test die maandelijks wordt uitgevoerd door AXA IM kan aanleiding zijn tot een tactische allocatie naar meer liquide beleggingscategorieën.

Concentratie- en correlatierisico:

- Iedere beleggingscategorie wordt gekozen op basis van de in de ALM studie uitgevoerde modellering, waarin dit risico een belangrijke factor is. Dit geldt ook voor "mini-ALM's bij het toevoegen van beleggingscategorieën.

Algemeen voor alle marktrisico's:

- De strategische asset allocatie (SAA), RiskGrid en tactische bandbreedtes zijn vastgelegd in de Beleidsnota Beleggingen.
- Elk kwartaal wordt een dynamisch strategische asset allocatie (DSAA) advies besproken in de beleggingscommissie en vervolgens voorgelegd aan het Bestuur.

3. Kredietrisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfondsen

Het risico dat een tegenpartij contractuele of andere overeengekomen verplichtingen (waaronder verstrekte kredieten, leningen, vorderingen en ontvangen garanties) niet nakomt.

Voor Ahold Pensioenfondsen zijn de belangrijkste kredietrisico's de tegenpartijrisico's voor rente- en valutaderivaten, effectentransacties, security lending, deposito's en hypotheekfondsen. Per einde 4^e kwartaal 2016 is het security lending programma beëindigd.

Het bruto risico voor effectentransacties en deposito's wordt ingeschat als aanzienlijk. De overige kredietrisico's als beperkt tot laag.

Het kredietrisico zou voor Ahold Pensioenfondsen kunnen wijzigen op het moment waarop vanuit EMIR wetgeving de verplichting tot het clearen van swaps van toepassing wordt op pensioenfondsen (naar verwachting in 2017). Gedurende 2016 heeft Ahold Pensioenfondsen zich voorbereid op het van kracht worden van deze wetgeving en is daarmee in staat om met ingang van 2017 geclearde SWAP transacties uit te voeren.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Tegenpartijrisico voor rente- en valutaderivaten:

- Zowel voor rente- als voor valuta afdekking werkt Ahold Pensioenfondsen met een aantal goedgekeurde partijen. Met deze partijen is een ISDA/CSA afgesloten.
- Voor openstaande posities van meer dan € 1 mln. wordt collateral gestort.
- Voor de valutacontracten wordt in aanvulling het settlement risico afgedekt door Continuous Linked Settlement (CLS), via een CLS member.

Tegenpartijrisico bij effectentransacties:

- Het gaat hierbij met name om het kredietrisico op de managers gedurende de korte periode tussen het ontvangen van de gelden en het op naam registreren van de beleggingen. Processen tussen de fondsmanager, fondscustodian, fondsadministrateur en fondsaccountant worden kritisch beoordeeld.

Tegenpartijrisico bij securities lending:

- Ahold Pensioenfondsen heeft per ultimo 2016 securities lending geheel afgebouwd.

Tegenpartijrisico voor deposito's:

- De tegenpartijen voor deposito's zijn alleen kredietwaardige Nederlandse banken, waarbij de looptijden van de deposito's kort zijn.

4. Verzekeringstechnisch risico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet kunnen worden gefinancierd vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij het bepalen van de verplichtingen en de premiestelling. Items van verzekeringstechnische risico's zijn het sterfte- en arbeidsongeschiktheidsrisico. Het arbeidsongeschiktheidsrisico wordt geheel gedragen door werkgever en werknemers en is dus geen risico voor Ahold Pensioenfonds.

Het bruto sterfterisico is beperkt omdat veranderingen in de prognosetafels direct worden verwerkt in de dekkingsgraad, waarbij bij een lagere dekkingsgraad niet of minder wordt geïndexeerd.

Vanaf oktober 2016 zijn de nieuwe AG sterftetafels toegepast.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

De belangrijkste beheersmaatregelen met betrekking tot het sterfterisico zijn:

- Er wordt gebruik gemaakt van de meest recente prognosetafels.
- De jaarlijkse actuariële analyse bevat een gedetailleerde analyse op het sterfteresultaat naar de verschillende groepen.
- Elk jaar wordt ten minste een kostendekkende premie gevraagd voor de diverse onderdelen van de pensioenregeling.

De aannames in de actuariële analyses worden getoetst door de externe actuaris.

5. Omgevingsrisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico dat optreedt door van buiten het Pensioenfonds komende veranderingen. Hiertoe behoren alle mogelijke veranderingen op economisch, politiek en maatschappelijk gebied.

Bij Ahold Pensioenfonds zijn de belangrijkste omgevingsrisico's het sponsorrisico en veranderingen in wet- en regelgeving. Op basis daarvan is het bruto risico ingeschat als aanzienlijk.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Te noemen beheersmaatregelen ten aanzien van het sponsorrisico zijn:

- Het afsluiten van een uitvoeringsovereenkomst. In de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de werkgever zijn afspraken gemaakt over premievaststelling en premiebetaling.
- De bemensingsovereenkomst regelt de onafhankelijkheid van de uitgeleende werknemers aan Ahold Pensioenfonds.
- Om tijdig te kunnen anticiperen op veranderingen in wet- en regelgeving participeren de leden van het Management Team in diverse overlegorganen en belangengroepen. Het doel hiervan is het aangesloten blijven bij ontwikkelingen, het delen van best practices en het waar mogelijk uitoefenen van invloed.
- Gedurende 2016 is door het Bestuur een SWOT analyse uitgevoerd voor APF als geheel. Deze SWOT analyse zal jaarlijks op de agenda van het Bestuur staan.

6. Operationeel risico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Betreft het geheel van de operationele risico's die voortkomen uit de uitvoerende processen en systemen die onder de verantwoordelijkheid van de uitvoeringsorganisatie van Ahold Pensioenfonds vallen.

Het bruto risico voor deze operationele risico's varieert per risicogebied en is per risico in detail bepaald op basis van kans en impact.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Zoals eerder genoemd zijn gedurende 2016 alle operationele risico's voor de verschillende functionele gebieden binnen de uitvoeringsorganisatie opnieuw gedefinieerd aan de hand van de doelstellingen van deze afdelingen. Op basis van deze risico beoordeling zijn alle beheersmaatregelen geüpdate en opnieuw vastgelegd in de APF GRC tool.

7. Uitbestedingsrisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van aan derden uitbestede werkzaamheden worden geschaad.

Bij Ahold Pensioenfonds zijn de belangrijkste uitbestedingen:

- Het vermogensbeheer aan AXA IM, waarbij KAS BANK de custodian is.
- Het verrichten van de pensioenuitkeringen door Genpact.
- Het supporten en hosten van de IT-systemen bij diverse service providers.

In het algemeen wordt het bruto uitbestedingsrisico ingeschat als aanzienlijk met name op het gebied van integriteit (informatiebeveiliging) en kwaliteit.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

De belangrijkste algemene beheersmaatregelen om het uitbestedingsrisico te beperken zijn:

- Het uitbestedingsbeleid en het contractmanagement met uitbestedingspartners.
- In 2016 zijn verdere stappen gezet in het aanscherpen van de assurance verklaringen die wij ontvangen van de verschillende dienstverleners.
- In het kader van integriteit in relatie tot uitbesteding wordt een driejaarlijkse uitvraag gedaan naar de gedragscodes van deze partijen.
- De risico analyse en beoordeling en het definiëren van de beheersmaatregelen ten aanzien van uitbestede activiteiten en de leveranciers is volledig meegenomen in het eerder genoemde initiatief rond de operationele risico's van de uitvoeringsorganisatie.

8. IT risico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico dat bedrijfsprocessen en de informatievoorziening onvoldoende integer, niet continue of onvoldoende beveiligd zijn wordt ondersteund door IT.

De belangrijkste componenten binnen het IT-risico zijn:

- Strategie en beleid
- Informatiebeveiliging
- Continuïteit

Het bruto risico wordt voor deze drie gebieden ingeschat als aanzienlijk.

De normen die binnen ons beleid op het gebied van IT en Informatiebeveiliging zijn gesteld zijn tevens uitgangspunt voor de dienstverleners van Ahold Pensioenfonds en zijn geborgd binnen ons uitbestedingsbeleid.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

Strategie en beleid:

- Ten aanzien van informatiebeveiliging heeft het Bestuur een informatiebeveiligingsstrategie en -beleid vastgesteld.
- Ten aanzien van de ondersteunende bedrijfsprocessen maakt Ahold Pensioenfonds veelal gebruik van uitbesteding (zie daarvoor ook 7. Uitbestedingsrisico).

Informatiebeveiliging:

- De informatiebeveiligingsstrategie wordt jaarlijks herzien en goedgekeurd door het Bestuur.
- Het informatiebeveiligingsbeleid met als basis de 54 DNB criteria wordt jaarlijks door de Information Security Committee vastgesteld en uitgevoerd.

Continuïteit:

- De IT-continuïteitsrisico's zijn meegenomen in het Business Continuity Plan van Ahold Pensioenfonds. Dit plan wordt periodiek geüpdate en waar nodig getest.

Informatiebeveiliging en data privacy waren in 2016 opnieuw belangrijke aandachtsgebieden binnen het IT-risico. Er is gedurende 2016 ook opvolging gegeven aan de bevindingen van DNB op het gebied van Informatiebeveiliging.

9. Integriteitsrisico

Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds

Het risico dat de integriteit van Ahold Pensioenfonds wordt beïnvloed als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van de organisatie, medewerkers, het management dan wel van een ander gelieerde instelling of persoon in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door Ahold Pensioenfonds opgestelde normen. Bruto risico wordt ingeschat als beperkt.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

- In het kader van het DNB onderzoek Belangenverstremgeling is een risicoanalyse uitgevoerd en gedocumenteerd op het gebied van integriteit en belangenverstremgeling. Deze risicoanalyse heeft niet geleid tot aanvullende beheersmaatregelen, wel tot het verder aanscherpen van de uitvoering en vastlegging hiervan. Deze Systematische Integriteits Risico Analyse (SIRA) is in 2016 weer geüpdate en goedgekeurd door het Bestuur.

10. Juridisch risico*Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds*

Het risico samenhangend met veranderingen in en naleving van wet- en regelgeving en het mogelijk bedreigd worden van de rechtspositie van Ahold Pensioenfonds, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar zijn of niet correct zijn gedocumenteerd. Het bruto risico wordt ingeschat als aanzienlijk.

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

- In 2015 is door Ahold Pensioenfonds een Compliance Framework opgesteld waarin alle beleidsdocumenten die zijn opgesteld binnen Ahold Pensioenfonds zijn opgenomen. Dit Framework heeft als doel:
 - Het vergroten van het inzicht in de geldende documenten en de status daarvan.
 - Het duidelijk maken van de hiërarchie tussen de verschillende documenten.
 - Tijdig inzicht in de impact van verandering in wet- en regelgeving op ons beleid en de documenten waarin dit is vastgelegd.
 - Gestructureerd inzicht (intern en richting toezichthouders) in de wijze waarop Ahold Pensioenfonds compliant is met relevante wet- en regelgeving.
 Dit Framework wordt doorlopend actueel gehouden.
- Als onderdeel van het opnieuw in kaart brengen van de risico's en beheersmaatregelen voor de operationele functies van de uitvoeringsorganisatie (zie 6. Operationeel Risico) is het Juridische risico meegenomen als een van de risicogebieden.

11. Communicatierisico*Definitie en inschatting bruto risico voor Ahold Pensioenfonds*

De belangrijkste risico's rond communicatie zijn:

- a) Het reputatierisico – de kans dat uitingen van het pensioenfonds negatieve aandacht / publiciteit krijgen die schadelijk zijn voor het pensioenfonds.
- b) Non-compliance met wettelijke communicatieverplichtingen
- c) Dataprivacy risico's
- d) Ontevreden deelnemers vanwege het niet juist, onvolledig of niet tijdig geïnformeerd zijn

Belangrijkste beheersmaatregelen gedurende 2016

- Collectieve uitingen worden behandeld in een redactieraad en worden besproken en goedgekeurd door het Uitvoerend Bestuur
- Er is daarnaast een Stuurgroep Communicatie die waarborgt dat ook Ahold Delhaize volledig is aangesloten op communicatie door APF
- Alle uitingen worden door de Communicatie consultant van APF getoetst aan relevante wet- en regelgeving
- APF heeft een beleidsplan en een jaarplan Communicatie, wat getoetst wordt aan relevante wet- en regelgeving voor verplichte communicatie-uitingen.